

JOENSUUN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS 2015

TARKASTUSLAUTAKUNTA 24.5.2016

Sirkkalan silta. Kuva: Timo Manninen

Sisällysluettelo

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2015	3
Puheenjohtajan katsaus	3
1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY.....	6
Yleistä	6
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI ...	7
3. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA	8
3.1. Strategian ja palveluohjelmien talousarviovuoden tavoitteiden toteutuminen (Tilinpäätös kohta 6.1).....	9
3.2. Joensuun kaupungin talouden kehitys vuonna 2015	13
3.3. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	16
3.3.1. Kaupunginvaltuusto, TP 6.2.....	16
3.3.2. Kaupunginhallitus, TP 6.2.	16
3.3.3. Kaupunkirakennelautakunta, TP 6.2	19
3.3.4. Sosiaali- ja terveystoimen toteutuminen eri tulosalueilla, TP 6.2.....	20
3.3.5. Sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta, TP 6.2.....	23
3.3.6 Tuottajan neuvottelukunta, TP 6.2.....	26
3.3.7. Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, TP 6.2	26
3.3.8. Vapaa-aikalautakunta, TP 6.2	27
3.3.9. Liiketoiminnan johtokunta, TP 6.2.....	27
3.3.10 Joensuun alueellinen jätelautakunta, TP 6.2.....	27
3.3.11. Rakennus- ja ympäristölautakunta, TP 6.2.....	27
3.3.12. Joensuun Vesi –liikelaitos, TP 6.3	28
3.3.13. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos –liikelaitos, TP 6.3.....	28
3.3.14. Joensuun Työterveys –liikelaitos, TP 6.3	28
3.3.15. Tulevaisuusrahasto ja Elinkeinorahasto, TP 6.3	29
3.4. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen, TP 6.4.....	29
3.5. Joensuun Tilakeskus taseyksikkö, TP 9.3	31
4. MUUT TOIMINNAN JA TALOUDEN ARVIOINNIT	32
5. ESTEELLISYYDET	32
Lopuksi.....	32

Allekirjoitukset.....	33
LIITE: VALTUUSTOKYSELY JOENSUUN KAUPUNGIN VALTUUTETUILLE JA VARAVALTUUTETUILLE	33

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2015

Puheenjohtajan katsaus

Johdanto

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta antaa toimikautensa 2013 - 2016 kolmannen arviointikertomuksen, jossa arvioidaan mm. vuoden 2015 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti Joensuun kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Taloudellinen tilanne oli vuonna 2015 edelleen haasteellinen monestakin eri syystä. Joensuussa onnistuttiin taloudenhoidossa talousarviossa arvioitua paremmin sekä peruskaupungissa, että kaupunkikonsernissa.

Sosiaali- ja terveyspalvelut olivat vuonna 2015 edelleen ylivoimaisesti suurin menoerä Joensuun tilinpäätöksessä, yli puolet kaupungin kokonaismenoista.

Taloustilanne

Peruskaupungin vuoden 2015 tulos käyttötalouden osalta oli 4,6 milj. € alijäämäinen. Tämä oli 3,7 milj. € talousarviossa arvioitua parempi. Tilinpäätössiirtojen jälkeen peruskaupungin alijäämäksi muodostui 3,0 milj. €.

Liikelaitokset ja rahastot huomioidussa muutetussa talousarviossa tulos oli 1,9 milj. € alijäämäinen, mutta tilinpäätöksessä tulos oli 1,5 milj. € ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tulos oli 3,6 milj. € ylijäämäinen.

Tulosta paransivat merkittävästi mm. arvioitua suuremmat tonttien myyntitulot ja pienentyneet korkomenot sekä konsernihallinnon, kaupunkirakennelautakunnan ja liiketoiminnan johtokunnan hyvät tulokset suhteessa talousarvioon.

Talousarvioylityksistä merkittävin oli sosiaali- ja terveystoimella. Sosiaali- ja terveyslautakunnan tulosalueiden 500 – 570 talousarvioylitys oli n. 5,24 milj. € ja Joensuun maksuosuus ylittyi 2,3 milj. €. Työllistämisen tulosalueen talousarvioylitys oli lähes 0,5 milj. €. Koko kaupungin toimintakate oli 3,6 milj. € pienempi, kuin muutetussa talousarviossa, mutta silti se oli kasvanut 4 % edellisestä vuodesta.

Peruskaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 2015 lopussa 40,2 % ollen 2,4 % pienempi vuodentakaiseen verrattuna. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 67,1 %, jossa oli lisäystä 4,0 % edelliseen vuoteen. Peruskaupungilla oli vuoden 2015 lopussa lainaa 2006,3 €/asukas, jossa oli lisäystä vain 3,9 €/asukas. Konsernilla oli lainaa vastaavaan aikaan 5146,0 €/asukas, tässä lisäystä oli 273,0 €/asukas. Velkaantumisen kasvu on saatu taittumaan, joka on erinomaisen hyvä asia kaupungin taloudelle.

Kaupungilla ja kaupunkikonsernilla ei kummallakaan ollut kattamatonta alijäämää.

Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystalvetujen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunnan kokoonpanosta jäivät Kontiolahden edustajat pois, joten vuoden 2015 sosiaali- ja terveystalvetujen arviointi tehtiin Outokummun ja Joensuun edustajien toimesta.

Sote-palvelujen arvioinneissa itselleni mieleen jääneistä huomioista muutama.

- Erikoisairaanhoidosta terveystalvetuksiin paikkaa jonottaneiden määrä on vähentynyt merkittäväsi.
- Suun terveystalvetdenhoidon jonot pystyttiin purkamaan säädetyille tasolle vasta "sakon uhalla".
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten laitossijoitukset ovat vähentyneet, kuten on tavoite ollutkin, mutta kokonaiskulut ovat pysyneet ennallaan ja kulut laitossijoituksistakin pysyivät lähes ennallaan.
- Omaishoidon tukeen on panostettu aiempaa enemmän, mutta toimenpiteen positiivista vaikutusta talouteen ei pystytty toteamaan tilinpäätöksestä.
- Kovin vahvana jäi mieleeni vaikutelma, että aika paljon sote-alalla odotetaan Siun Soteen siirtymistä, eikä jakseta enää paljoakaan panostaa tämänhetkisten palvelujen kehittämiseen. Kaikkien edun mukaista olisi, että pystyisimme siirtämään Siun Soteen "mahdollisimman valmiin pakettiin"!

Tilapalvelut

Sisäilmaongelmista kärsitään edelleen monissa kaupungin hallinnoimissa tiloissa, josta syystä väistötiloja on paljon käytössä.

Uudeksi ongelmaksi on tullut se, että muuttuneessa tilanteessa on toimintoja sopeutettu tilanteen vaatimusten mukaisesti ja toimitilojen tarve on samalla oleellisesti pienentynyt. Tarpeettomiksi jääneistä tiloista on kuitenkin erittäin vaikeaa päästä eroon vuokrasopimusten ehdoista johtuen.

Loppusanat

Joensuun ennestään korkea työttömyysaste on noussut edelleen vuonna 2015. Tästäkin huolimatta on todettava, että työttömyysaste olisi vielä paljon korkeampi, ellei täällä rakennettaisi niin paljon, kuin nykyisin rakennetaan.

Rakennusalan yritysten lisäksi monella muullakin alalla on hyvä tilanne valtakunnallisesti vertailun. Valtakunnan tasollakin on selvää talouden elpymistä tapahtunut, joten taloustilanne on kääntymässä kohti parempaa vaikkakin hitaasti. Tämä mahdollistaa myös kaupungin verotulojen jonkin asteisen kasvun ja samalla pienen helpotuksen tulevia talousarvioita tehtäessä. Huomattavasti suuremmassa määrin talousarvioiden ennustettavuus helpottuu sosiaali- ja terveystalvetujen siirtyessä pois kaupungilta.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat jälleen tehneet mittavan ja erittäin kunnioitettavan työn arvioimissaan kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintoja. Arviointi on ollut vuoden 2015 osalta vielä aikaisempaakin vaativampaa, koska siihen on sisältynyt uudistetun kuntalain velvoite myös toiminnan taloudellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi. Erittäin suuret kiitokset ja hyvää kesää kaikille tarkastuslautakunnan jäsenille.

Parhaat kiitokset myös kaikille kaupungin virkamiehille ja luottamushenkilöille sekä kaikille niille, jotka ovat edesauttaneet omalta osaltaan tarkastuslautakuntaa vaativassa tehtävässään.

*Kari Savolainen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja*

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Yleistä

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten toimikaudekseen 2013 - 2016.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi (1.6.2017 alkaen);
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kaupunginvaltuuston vuosille 2013 - 2016 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä vuonna 2015 olivat (läsnäolot kokouksissa/tilikausi):

Varsinainen jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Savolainen Kari, pj.	18	Nuutinen Arvo	0
Minguet Alain, vpj.	3	Pitko Jarno	9
Dannenberg Alia	18	Reijonen Juha-Pekka	0
Kainulainen Antti	13	Päivinen Marja Leena	4
Mikkola Ritva, 31.12.2015 asti	7	Karttunen Eeva	0
Viiri Heli, 1.1.2016 alkaen	11		
Sallinen Sari	18	Mantsinen Iiris	0
Tielinen Ari	17	Heinonen Sanna	0

Tarkastuslautakunta on vuoden aikana perehtynyt suunnitelmansa mukaisesti toimialoihin seuraamalla päätöksiä, kuulemalla kaupungin luottamushenkilö- ja viranhaltijajohtoa ja toimialojen edustajia. Suunnitelman mukaisen toiminnan lisäksi tarkastuslautakunta on vuoden 2015 aikana selvittänyt ja arvioinut muita esille nousseita asioita.

Vuoden 2015 arviointia varten tarkastuslautakunta kokoontui 18 kertaa. Jäsenten kesken on sovittu lautakuntien päätösten/pöytäkirjojen seurantavastuusta.

Tarkastuslautakunta sai viisi ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta seitsemän suullista selvitystä. Lautakunta sai kolme ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta 16 kirjallista selvitystä. Selvityksiä saatiin yhteensä 31 aihepiiristä.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään vuoden 2015 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä lautakunnan em. selvitysten yhteydessä hankkimiin selvityksiin ja havaintoihin.

Kaupunginvaltuuston valitsemana tilintarkastajana on toiminut JHTT -yhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana Johanna Mäkelä JHT, HT.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2014 arviointikertomuksen johdosta annetut vastineet vastaavat pääosin erittäin hyvin siihen, mitä tarkastuslautakunta on arvioissaan esittänyt.

- Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaan **tilaaja-tuottaja –malli on muuttanut monella tavalla toimintaa toimialoilla**. Keskusten johdon ja valmistelijoiden sekä lautakuntien rooli on muuttunut. Ennen tilaaja-tuottaja –mallia asioiden valmistelu eteni suoraan lautakunnasta hallitukseen ja edelleen valtuustoon. Tilaaja-tuottaja –mallissa lautakunnan ja hallituksen väliin on tullut tilaajan valmistelu. Tämä saattaa olla perusteltua päätöksenteon oikeellisuuden näkökulmasta, mutta muutos toimintatavoissa on kuitenkin havaittavissa. Aina ei ole myöskään ollut selvää, miten valmistelun tulisi edetä tässä uudessa tilanteessa, jossa tilaaja on tullut uudeksi toimijaksi.

Eräs tekijä, joka olisi ehkä selventänyt rooleja, olisi ollut se, että **tilaajan tehtävät ja ratkaisuvallta** olisi kirjattu **hallintosääntöön**, samalla tavalla kuin muidenkin johtavien viranhaltijoiden ja päätöksentekoelementtien. Tällä hetkellä tilaajan rooli on määritelty kaupunginjohtajan päätöksessä (21.12.2012, § 118).

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan ehdotus tilaajan ja tuottajan ratkaisuvallan määrittelystä tulisi ottaa huomioon.

- Sosiaali- ja terveys- sekä varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan kohdalla on noussut esiin **Kuntamaisemasta ja muistakin ohjelmista saatava hyöty**.

Tarkastuslautakunta ehdottaa raportointijärjestelmien edelleen kehittämistä.

- Joensuun alueellisen jätelautakunnan osalta tulee **asiakasrekisteri** saattaa ajan tasalle.

- Tarkastuslautakunta katsoo aiheelliseksi palata vielä 2014 arviointikertomuksen kohtaan, jossa arvioitiin Sovatek-säätiöön liittyvää toimintaa. Arviointiin saadut vastineet eivät tuoneet lisäselvitystä havaintoihimme. Valtuusto delegoi sosiaali- ja terveyslautakunnalle 25.1.2010 § 11 hankintasopimuksen tekemisen. Sopimusta on muutettu kaupungin edustajan ja Sovatek-säätiön edustajan välisellä suullisella sopimuksella. Sopimusmuutoksen kustannusvaikutuksia ei huomioidu.

Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan Sovatek-säätiö ei ole tuottanut kaikkia sopimuksessa mainittuja palveluja. Asumiseen liittyvä kuntoutus Joensuun kaupungin ja valtion välisen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman aiesopimuksen mukaisesti ei ole toteutunut. Samoin ehkäisevän päihdetyön kehittäminen ja koordinointi on toteutunut vain osittain.

Tarkastuslautakunta korostaa, että kaikissa palveluja koskeissa kilpailutuksissa tulee tarjouspyyntö laatia siten, että se sisältää kaikki ne palvelut, joita kaupunki tarvitsee ja vain ne.

Kilpailutuksen pohjalta tehtävän kirjallisen sopimuksen toteutumista kaikilta osin on myös seurattava. Jos sopimuksen voimassa ollessa ilmenee tarvetta muuhun kuin mitä sopimus sisältää, on muutoksesta tehtävä aina kirjallinen sopimus, jossa muutoksen kaikki vaikutukset otetaan huomioon.

Tarkastuslautakunta toteaa lopuksi, että vastineet on esitetty positiivisessa hengessä ja arvioinneissa esitettyjä asioita on lähdetty kiitettävästi toteuttamaan.

3. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

KAUPUNKISTRATEGIA

Visio ja strategian kokonaisuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 kaupungin strategisen suunnitelman ”Rajaton tulevaisuus”. Strategian vision mukaan Joensuu on ihmisen kokoinen ja yrityksen ystävä – elinvoimainen karjalainen kaupunki vailla rajoja.

Hyväksytyyn strategiaan mukaan strategian ajantasaisuutta tarkastellaan valtuustokauden puolivälissä. Tämä puolivälin tarkastelu on tehty valtuustossa 25.5.2015 (§ 61). Strategiapäivitys perustuu valtuustoseminaarissa tehtyyn työryhmätyöskentelyyn, jonka pohjalta on täsmennetty ja täydennetty voimassa olevaa strategiaa nostamalla esiin ne linjaukset ja toimenpiteet, joiden toteuttamista pidetään tärkeimpinä vuosina 2015 – 2017.

Hyväksytyssä strategiassa on 16 strategista päämäärää, joista neljä on kriittisiä. Kriittisiä päämääriä ovat yritysystävällisyys ja työllisyys, vetovoima, hyvinvointia edistävä ympäristö sekä toimitatapojen ja tuotannon uusiminen.

Päämääriä yhdistää neljä teemaa:

- elinvoima ja kestävä kasvu
- kaupunkirakenne ja ympäristö
- toimivat ja uusiutuvat palvelut
- konsernijohtaminen ja talous.

Strategisia päämääriä ja teemoja ei muutettu strategian päivityksessä. Strategiapäivityksessä esillä olevia painopisteitä ovat mm. yritysystävällisyys, kasvusopimus biotalouden veturiksi, symmetrisen kaupungin rakentaminen ja sote-palvelujen järjestäminen maakunnallisena yksikkönä.

Kaupunginhallituksen käsittelyssä (18.5.2015 § 222) strategiapäivitykseen on lisätty Mehtimäen alueen kehittämistä koskeva tarkennus.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta on jo arviointikertomuksessa 2014 kiinnittänyt huomiota siihen, että strategisten tavoitteiden ja toteutuman seuranta määrittävien mittareiden tulee olla selkeämpiä ja käytännönläheisempiä. Toukokuussa 2015 valtuuston hyväksymä strategiapäivitys olisi antanut mahdollisuuden muuttaa strategiaa selkeämmäksi, mutta huolimatta tehdyistä päivityksistä, ei strategisten tavoitteiden seurannasta ole edelleenkään olemassa selkeitä, yksiselitteisiä mittareita. Strategisen suunnittelun työkalupakkiin kuuluvat missio, visio, strategiset tavoitteet, kriittiset menestystekijät ja niille mittarit. Tavoitteet asetetaan neljälle osa-alueelle: talous, asiakas/vaikuttavuus, prosessit/rakenteet ja henkilöstö. Toteuma raportoidaan samoilla mittareilla kuin tavoitteet on asetettu, eikä tavoitteita muokata enää toteutumien raportointivaiheessa.

3.1. Strategian ja palveluohjelmien talousarviovuoden tavoitteiden toteutumien (Tilinpäätös kohta 6.1)

Kaupungin päästrategiaa toteutetaan strategian toteuttamisohjelmilla ja talousarviolla. Keskeiset toteuttamisohjelmat ovat lasten ja nuorten, työikäisten ja ikääntyvien palveluohjelmat sekä kaupunkirakenneohjelmat, joissa kaikissa on määriteltyinä strategiasta johdetut tavoitteet, aika-aulut ja mittarit.

Palveluohjelmien ja kaupunkirakenneohjelman tavoitteet esitetään talousarviossa ja tilinpäätöksessä kootusti, vaikka tavoitteet ja toimenpiteet kohdistuvat eri toimialoille. Toimialojen toiminnalliset tavoitteet ovat tuotannon kehittämistä koskevia tavoitteita, jotka tukevat palveluohjelmien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Aluksi on selvitetty, että tavoitteet esitetään talousarviossa ja tilinpäätöksessä kootusti, vaikka tavoitteet ja toimenpiteet kohdentuvat toimialoille. Suurin osa esitetyistä tavoitteista/mittareista on sosiaali- ja terveystoimen tai teknisen toimen (kaupunkirakennelautakunta) tavoitteita. Kaikkien kaupungin toimialojen linkittyminen strategian toteuttamiseen jää vajaaksi tai on ainakin hyvin sote-voittoista.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2014 arviointikertomuksessa todennut, että sosiaali- ja terveyspalveluja koskevat palveluohjelmat talousarviossa ja tilinpäätöksessä on esitetty sekavalla tavalla useassa eri kohdassa, mikä vaikeuttaa lukemista ja ymmärtämistä. Tilanne luettavuuden osalta on parantunut sote –taseyksikön ”poistumisen” myötä.

Päästrategian, palveluohjelmien, kehittämis-/kärkihankkeiden erot eivät selviä lukijalle yhdellä lukemalla. Varsinaiset päästrategian tavoitteet ja mittarit jäävät ainakin epäselviksi jolleivat jopa puutu.

Mittareina palveluohjelmien tai kehittämissankkeiden kohdalla luetellut asiat ovat usein toimintaa kuvaavia vaihtelijoja. Kaikille numeerisille mittareille ei ole kerrottu tavoitetasoja. Suuri osa luetelluista mittareista sopisi luontevammin osaksi ko. tavoitetta toteuttavan tulosalueen kohdalle.

PALVELUOHJELMILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

1) Lasten ja nuorten palveluohjelma

Kehittämishanke: Lasten ja nuorten varhaisen tuen palvelut /kehittämishanke

Tavoitteet:

- Tuleva toimintamalli ja kehittämisen eteneminen on kuvattu yleisellä tasolla 3/2015
 - Toimintamallin pilotoinnit ovat käynnistyneet
 - Toimintamalli, kehittämisen eteneminen sekä vaikutukset TA2016 on tarkennettu 9/2015
- hankkeen kuvauksen mukaan hankkeessa ovat mukana kaikki palvelukeskukset ja etenkin lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvät varhaisen ja raskaan tuen palvelut. Pää tavoitteena on ehkäistä raskaan tuen palvelujen tarvetta ja varmistaa resurssien tehokas käyttö varhaiseen tukeen.
 - ”tehdään paras mahdollinen lasten, nuorten ja lapsiperheiden tuen palvelujen toimintamalli muuttuvaan toimintaympäristöön”. Suunnittelun keskiössä lapsiperhepalvelukeskus ja sen aluetiimit sekä nuorten palvelujen keskus.

Kärkihankkeelle ”Lasten ja nuorten varhaisen tuen palvelut tukemaan yleisiä palveluja” asetetun tavoitteen arviointi:

- Mittareina ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden kustannukset yhteensä, lastensuojelun kustannukset, erikoissairaanhoidon kustannukset ja kustannukset yhteensä ja kodin ulkopuolelle pitkäaikaisesti sijoitettujen lukumäärä (hoitopäivät). Euromääräisiä tavoitteita ei ole saavutettu, mutta sen sijaan hoitopäivien osalta tavoite 225 on saavutettu toteuman jäädessä 173:een (vuonna 2014 ollut 189).
- Ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden kustannusten laskentatapaa ei ole avattu, eli ei voida varmistaa sisältävätkö nämä vain esim. sosiaali- ja terveystoimen kustannukset vai myös muiden tulosalueiden kustannukset.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Arviointikertomuksessa 2014 tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, ettei lasten pitkäaikaisia sijoituksia koskevia mittareita esitetä tilinpäätöksessä. Nyt tiedot löytyvät vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Kodin ulkopuolelle pitkäaikaisesti sijoitettujen lasten ja nuorten lukumäärä on alittanut vuoden 2014 määrän 8 %:lla vaikka aseteussa tavoitteessa arvoitiin määrän kasvavan 19 %:lla. Muutos vaikuttaa oikeansuuntaiselta, mutta sen perusteet ja syy määrän laskuun eivät selviä tilinpäätöskirjasta. Kulut ovat pysyneet ennallaan ollen 10,2 milj. euroa.

2) Työikäisten palvelut palveluohjelma - Kehitysvammaisten palvelujen organisointi,

Kärkihanke: Kehitysvammaisten avopalvelujen vahvistaminen ja purku

Tavoitteet:

- Laitosasumisen purkaminen
- Palvelurakenteesta sopiminen PKSSK:n kanssa
- Omien asumisyksiköiden kehittäminen ja käynnistäminen
- Tuetulla asumisella korvataan asumis- ja laitospalveluja
- Oman päivä- ja työtoiminnan kehittäminen
 - –keskustan alueelle uudet tilat
 - –Nupa-ryhmän vakinaistaminen ja mahdollinen laajentaminen
- Lasten ja nuorten tilapäisen viikonloppuhoidon kehittäminen omana toimintana.

Mittarit:

- Laitoshoidon määrä ja tavoitteeksi asetettu 3-5 vakituksessa laitoshoidossa olevaa asiakasta siirtyy omiin tai yksityisiin palvelukoteihin vuoden 2015 aikana
- Tilapäishoidon hoitopäivien määrä ja tavoitteena oma>PKSSK hoitopäivien määrä
- Hoitopäivien määrä.

Kärkihankkeelle ”Kehitysvammaisten avopalvelujen vahvistaminen ja laitoshoidon purku” asetetun tavoitteen arviointi:

Mittareina kustannukset, kustannukset kehitysvammaista kohden ja käytössä olevat laitoshoidon paikat (lyhyt ja pitkäaikainen hoito) sekä tuetun asumisen asiakkaat.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Toimintavuoden tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Tavoitteena ollut laitosasumisen purkaminen on toteutunut. Tuetun asumisen asiakasmäärätavoite 80 on ylittynyt 17 asiakkaalla (+ 21 %).

3) Ikääntyvien palveluohjelma

Kärkihanke: Ikäihmisten palvelujen ja hoidon oikea-aikaisuus

Tavoitteet:

- Hoitoketju toimivaksi
 - o nopeammat siirtymiset raskaimmista palveluista kevyempiin, keskussairaalaasta tk-vuodeosastolle tai kotihoitoon
 - o pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyys laskee yli 75-vuotiaiden kohdalla, vuonna 2014 se oli 3,1 %
 - o kuntoutumiskoti toimii Koivupihassa 5-paikkaisena
- Kotihoidon tehostaminen
 - o Kotihoidon tiimit käyttävät mobiiliteknologiaa. Tiimit hallitsevat mobiilijärjestelmän ja asiakashyödyt alkavat näkyä, työaika siirtyy välillisestä työstä välittömään asiakastyöhön. Tavoite vuoden 2015 lopussa 60 %.

Mittarit:

- Hoitoketjun kustannukset ikäihmistä kohden
- Jonopäivät
- Sairaalaosastojen hoitajakson pituus
- Peittävyysmittareita kuten pitkäaikainen hoito, kotihoito, omaishoidon tuki.
- Tuotannon mittarit kuten kotihoidon välitön työaika, tehostetun kotisairaanhoidon asiakkaat/käynnit, palvelusetelin käytön osuus, ostetut asumispalvelupaikat.

Kärkihankkeelle ”Ikäihmisten palvelujen ja hoidon oikea-aikaisuus (sote)” asetettujen tavoitteiden arviointi

Mittareina hoidon ja hoivan sekä erikoissairaanhoidon kustannus, hoito ja hoiva ikäihmistä kohden, kotona asuvien ikäihmisten osuus, pitkäaikaisessa hoidossa ikäihmisiä. Euromääräisiä mittareille asetettuja tavoitteita ei pystytty toteuttamaan. Kotona asuvien ikäihmisten osuus oli 89,6 %, (tavoite 88,9 %). Pitkäaikaisessa hoidossa ikäihmisiä tavoitteen toteuma oli 10,4 % (tavoite 11,1 %).

Palveluohjelma: Kaupunkirakenneohjelma**Kehittämishanke: Symmetrinen kaupunki**

Tavoitteet:

- Laaditaan toimenpideohjelma ja aikataulutetaan toimenpiteet Symmetrisen kaupungin kehitysvision toteuttamiseksi. Ohjelma suunnitellaan yhteistyössä päättäjien ja kumppaneiden kanssa. Toimenpideohjelma tuodaan kaupunkirakennelautakunnan käsittelyyn keväällä 2015.

Tässä tavoitteessa ei pysytty vaan ohjelman valmistuminen siirtyi vuodelle 2016.

Kehittämishanke: Tasapainoinen ja vaihtoehtoja tarjoava kaupunkirakenne

Tavoitteet:

- Tonttien luovutusohjelmassa on tarjolla tontteja useista eri suunnista
- Karhunmäen uusi työpaikka-alue otetaan käyttöön, Papinkankaan työpaikka-alueen asemakaava valmistuu
- Täydennysrakentamishjelma laaditaan vuoden 2015 aikana ja täydennysrakentamista tukevia asemakaavatöitä on käynnissä.

Kehittämishanke: Maankäytön toteuttamishjelmatyötä (MATO-20) kehitetään edelleen

Tavoitteet

- Laaditaan palveluverkkosuunnitelmaan sisältyvä 10-vuotinen investointisuunnitelma, jossa esitetään sekä yleisten alueiden että toimitilojen investoinnit
- MATO-20 -ohjelman laatiminen vuosittain on vakiintunut toimintatapa, investointisuunnitelma ja MATO 20 -ohjelma sovitetaan yhteen.

Toteumatietojen mukaan Investointisuunnitelma yleisten alueiden osalta on valmistunut, suunnitelmien yhteensovittaminen käynnistettiin, mutta työ on vielä kesken.

Kehittämishanke: Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Tavoitteet:

- Tehdään ruutukaava-alueen ja Niinivaaran laen alueen esteettömyyssuunnitelma valmiiksi
- Jatketaan pyöräilyn reittipuutteiden poistamista
- Laaditaan keskustan pyöräpysäköinnin yksityiskohtainen suunnitelma ja käynnistetään sen toteutus
- Käynnistetään Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä tehdyn kartoituksen pohjalta laatukäytävien puutteiden poistamistoimet.

Kehittämishanke: Kaupunkikeskus

Tavoitteet:

- Toripysäköintilaitoksen yksityisrahoitteista toteuttamista koskeva selvitys etenee suunnitellusti
- Laaditaan tarvittavat tarkennukset kävelykeskustan toteutusta ja linja-autopysäkkejä koskeviin suunnitelmiin keskustan osayleiskaavan ja liikennesuunnitelman (2012) puitteissa
- Jatketaan keskustan liikennesuunnitelman mukaisten toimien suunnittelua ja toteutusta
- Ohjelmoidaan kaupunkikeskukseen kohdistuvat toimenpiteet osana Symmetrisen kaupungin toteuttamisen toimintaohjelmaa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Palveluohjelmien tavoitteet ovat suurelta osin toteutuneet vaikkakin tavoitteet ovat osin vaikeasti mitattavia ja suuntaa-antavia tai toivetilaa kuvaavia.

Kriittisiä päämääriä (yritystävällisyys ja työllisyys, vetovoima, hyvinvointia edistävä ympäristö sekä toimintatapojen ja tuotannon uusiminen) sekä strategian päämääriä yhdistäviä neljää teemaa (elinvoima ja kestävä kasvu, kaupunkirakenne ja ympäristö, toimivat ja uusiutuvat palvelut, konsernijohtaminen ja talous) ei arvioida tilinpäätöskirjan strategian tavoitteiden toteutuminen kohdassa.

Tilinpäätöksessä ei ole yhtään määrällistä tai euroihin sidottua mittaria, jotka koskevat kaupunkirakennepohjelmia. Toimintavuoden toiminnalliset tavoitteet ovat luonteeltaan suuntaa-antavia tai toivetilaa kuvaavia ja nämä tavoitteet ovat toteutuneet.

3.2. Joensuun kaupungin talouden kehitys vuonna 2015

Joensuun kaupungin vuoden 2015 talousarvio oli laadittu peruskaupungin osalta 8,1 milj. euroa alijäämäiseksi. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden talousarvio oli 1,9 milj. euroa alijäämäinen. Talousarvioon tehtiin vuoden aikana pieniä muutoksia. Peruskaupungin osalta talousarvio oli muutosten jälkeen 8,3 milj. euroa alijäämäinen. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden alijäämä muutetussa talousarviossa alijäämä oli edelleen 1,9 milj. euroa.

Tilikauden tulos muodostui talousarviossa arvioitua paremmaksi. Liikelaitokset ja rahastot huomioiden se oli 1,5 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 3,6 milj. euroa.

Peruskaupunki:

Käyttötalous toteutui 3,2 milj. euroa talousarviota parempana. Tilikauden tulos, alijäämä 4,6 milj. euroa, oli 3,7 milj. euroa talousarviossa arvioitua parempi. Tilinpäätöksessä tehtävien tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden alijäämäksi peruskaupungissa muodostuu 3 milj. euroa.

Käyttötalouden parempaa toteumaa selittävät erityisesti arvioitua suuremmat myyntivoitot, konsernihallinnon, kaupunkirakennelautakunnan ja liiketoiminnan johtokunnan hyvä kehitys suhteessa talousarvioon. Talousarvioylityksistä merkittävin kohdistui sosiaali- ja terveystoimeen. Sosiaali- ja terveyslautakunnan tulosalueiden 500 - 570 talousarvioylitys oli noin 5,24 milj. euroa ja Joensuun maksuosuus ylittyi 2,3 milj. euroa. Työllistämisen tulosalueella talousarvio ylittyi lähes 0,5 milj. euroa.

Liikelaitokset ja rahastot:

Joensuun Vesi -liikelaitoksen tilikauden ylijäämä oli 2,98 milj. euroa (talousarviossa ylijäämä oli 2,25 milj. euroa).

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen ylijäämä oli 0,7 milj. euroa (TA- ylijäämää 0,15 milj. euroa).

Joensuun Työterveys -liikelaitoksen alijäämä oli 0,064 milj. euroa (TA- ylijäämää 0,05 milj. euroa).

Tulevaisuusrahaston tilikauden 2015 ylijäämä oli 2,3 milj. euroa (edellisenä vuonna 4,2 milj. euroa) ja elinkeinorahaston ylijäämä oli 0,7 milj. euroa (edellisenä vuonna 0,4 milj. euroa).

Liikelayosten ja rahastojen talousarviossa tilikauden ylijäämä oli 3,9 milj. euroa ja toteuma oli 2,9 milj. euroa.

Joensuun kaupungin toimintakatteen kasvu oli noin neljä prosenttia (edellinen vuosi 3,6 %). Koko kaupungin toimintakate oli 2015 vuonna -365,1 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaan koko kaupungin toimintakate oli -368,7 milj. euroa. Toteuma oli 3,6 milj. euroa parempi.

Verotulojen kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 7,3 milj. euroa kasvuprosentin ollessa 2,9 %. Toteuma oli 0,5 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa. Kunnallisveroja kertyi lähes 1 milj. euroa ja kiinteistöveroja 0,4 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Yhteisöverokertymä ylitti talousarvion 0,8 milj. eurolla.

Vuosi 2015 oli talouden toteuman puolesta edelleen hyvä. Vuosikate (28,6 milj. euroa) riitti kattamaan poistot (27 milj. euroa). Tilikauden tulos oli noin 1,5 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen ylijäämää jäi 3,6 milj. euroa. Taseessa kertynyttä ylijäämää on noin 26,2 milj. euroa vuoden 2015 tilinpäätöksen jälkeen.

Joensuun kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunkikonsernin näkökulmasta seuraavaan taulukkoon otettujen keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman ja taseen tunnuslukujen avulla:

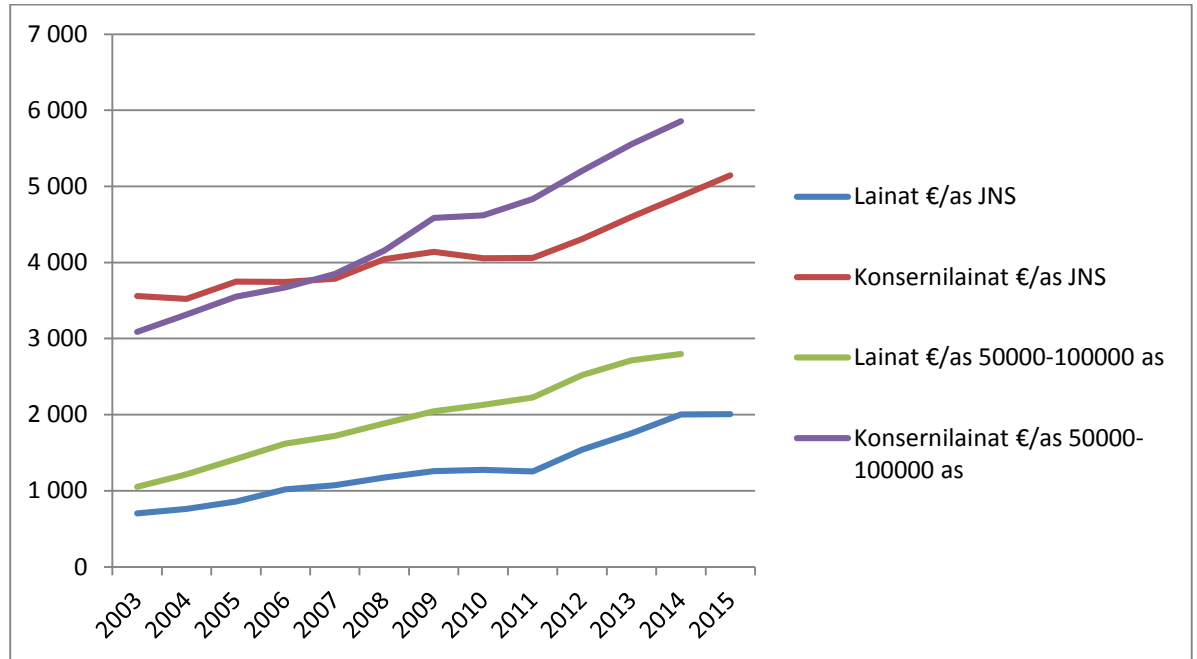
	Joensuu 2015	Joensuu 2014	Konserni 2015	Konserni 2014
Toimintatuotot/toimintakulut, %	32,9	33,3	43,7	44,8
Vuosikate/poistot, %	105,7	136,2	111,0	138,0
Vuosikate, €/asukas	378,9	439,1	748,0	867,7
Investointien tulo-rahoitus, %	63,6	72,3	72,5	54,6
Kassan riittävyys, päivää	48,7	58,6	52,3	60,4
Omavaraisuusaste, %	59,5	58,0	42,0	42,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,2	41,2	67,1	64,5
Kertynyt ali/ylijäämä, €/asukas	347,3	301,4	798,0	-175,0
Lainat, €/asukas	2006,3	2002,4	5146,0	4873,0

Rahoituslaskelman investointimenot olivat 45,8 milj. euroa vuonna 2015. Rahoitusosuuksien (0,8 milj. euroa) ja pysyvien vastaavien luovutustulojen (6,6 milj. euroa) jälkeen nettoinvestointimenot olivat 38,4 milj. euroa. Pitkäaikaisen lainan määrä väheni 0,7 milj. euroa (vuonna 2014 kasvu oli 17,9 milj. euroa). Lyhytaikaiset lainat lisääntyivät 1,9 milj. euroa. Vuonna 2015 merkittävät investoinnit pystyttiin rahoittamaan ilman vastaavaa lainamäärän kasvua ja lainamäärä per asukas säilyi edellisvuoden tasolla noin 2000 €/asukas. Vuoden 2015 ylijäämäinen tulos lisäsi edelleen taseesta laskettavaa kertyneen ylijäämän määrää.

Konsernissa vuosikatteella on pystytty kattamaan poistot. Koko konsernin omavaraisuusaste (42) on heikompi kuin itse emokaupungissa (59,5).

Seuraavassa kaaviossa esitetään Joensuun kaupungin sekä kaupunkikonsernin lainakantojen kehitys euro/asukas vuodesta 2003 lähtien. Verrokkina on käytetty 50 001 – 100 000 asukkaan kaupunkien keskiarvoa. Verrokkien tietoja vuoden 2015 tilinpäätöksistä ei ole ollut käytettävissä.

Sekä Joensuun kaupunki että kaupunkikonserni ovat pysyneet viime vuosina verrokkiryhmässä keskiarvon alapuolella.

Tunnuslukuvertailua vuoden 2015 tilinpäätöksiin

Tunnusluku	Joensuu	Hämeenlinna	Imatra	Kouvola	Kuopio	Lahti	Lappeenranta	Mikkeli
Vero-% (v. 2016)	20,5	20,5	20	20,75	20,5	20,25	21	20
Vero-% (v. 2015)	20,5	20,5	20	20,5	20,5	20,25	21	20
Verotulot €/asukas	3467	4089	3866	3877	3829	3780	4074	3648
Vuosikate €/asukas	379	286	429	170	328	238	367	213
Vuosikate %/poistoista	106	111	141,4	69,7	72,8	65,8	121	64
Investointien tulo-rahoitus %	64	76	46,6	50	79,4	30,2	101	47
Lainat €/asukas	2006	2932	2183	2371	2801	6641	2796	3000
Konsernilainat €/asukas	5146	5657	6792	4050	8101	9079	7356	8111
Omavaraisuusaste - %	59,5	57,3	58	51,9	56,4	40,9	51,1	47,8
Omavaraisuusaste - % -Konserni	42	45,1	33,2	39,9	26	32	26,1	34,2
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	40,2	54,8	50,9	50,1	52,5	115,5	59,8	59,2
Suhteellinen velkaantuneisuus -%/konserni	67,1	79,6	75,2	62	94	99,8	96,3	94,1
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	347	-20	1927	-11	1044	1163	779	107
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas - Konserni	798	434	1369	33	-358	889	444	1053
Asukasmäärä 31.12.2015	75 572	68 011	27 835	85 831	112 141	103 846	72 889	54 630

Tarkastuslautakunnan arvio:

Joensuun kaupungin lainakanta asukasta kohti on verrokkien joukossa alhaisin. Konsernilainoissa sijoitus on toiseksi alhaisin. Konsernin kertynyt ylijäämä on verrokkien joukossa keskimääräistä paremmalla puolella.

Kaupungin kertynyt ylijäämä jää verrokkikuntien keskiarvon alapuolelle. Lappeenranta kerää verotuloja eniten per asukas, myös veroprosentti on siellä suurin. Vastaavasti Joensuun verotulojen kertymä asukasta kohti on näiden verrokkien joukossa alhaisin.

Peruskaupungin velkaantumisen kasvu pysähtyi. Peruskaupungin toimintakatteen kasvu on ongelma.

Kaupungin ylijäämä eli puskurit tulevia vuosia varten pitäisi olla 50 M € suuruusluokkaa ollaksemme vertailukaupunkien kanssa samalla tasolla.

Kaupungin kassavarojen tasoa on alennettu, mutta kassa on riittävä. Tehokas ja ammattitaitoinen kassanhallinta säästää veronmaksajien rahaa.

3.3. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.3.1. Kaupunginvaltuusto, TP 6.2

Vuoden 2013 alusta lukien Joensuun kaupungin hallinnon järjestäminen ja toiminnan sekä talouden ohjaaminen ovat perustuneet tilaaja-tuottaja -malliin. Tilaaja-tuottaja -toimintatapa on ohjausjärjestelmä, jossa vuosittaisessa talousarvioon sisältyvässä tilauksessa määritellään järjestettävien palvelujen laatu, määrä ja hinta. Talousarvion hyväksyy kaupunginvaltuusto. Tuottajan vastuulla on talousarvion ja tilauksen mukaisten palvelujen tuottaminen asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti.

Valtuusto on käsitellyt vuonna 2015 kokouksissaan 152 asiakohtaa, joista kaavapäätöksiä 26 kappaletta ja vastauksia valtuustoaloitteisiin 24 kappaletta.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Valtuustoaloitteisiin vastaaminen vie merkittävästi viranhaltijoiden ja päätöksentekoelementtien aikaa. Osa aloitteiden sisältämistä asioista voitaisiin käsitellä ja ratkaista suoralla vuorovaikutuksella. Aloitteet tulee käsitellä joutuisasti ja asiallisesti.

3.3.2. Kaupunginhallitus, TP 6.2.

Yleistä

Kaupunginhallituksen yksi tulosalueista on työllistäminen. Työllistämisen tulosalue sisältää työllistämisen palkkatuen, kaupungin maksuosuuden yli 300 päivää maksetusta ns. passiivisesta työmarkkinatuesta, koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämisen sekä henkilöstön sijoituspalvelut. Määrärahasta katetaan myös kuntakokeilun ja uuden 1.1.2015 toimintansa aloittaneen työllisyysyksikön toiminta- ja palkkakulut, työllistämiprojektien kaupungin rahoitusosuudet sekä yhdistyksille myönnettävät toimintatuet ja työllistämislisät.

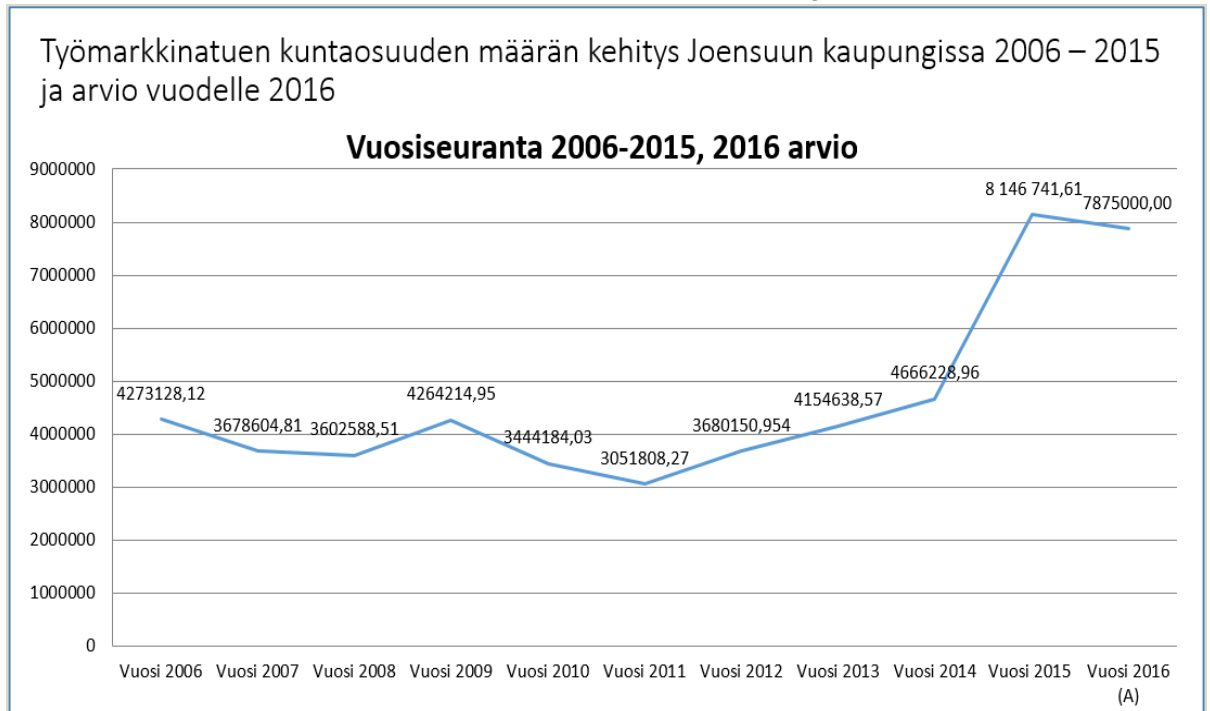
Työllistämistoiminnan tavoitteeksi vuodelle 2015 oli asetettu, että Kelan työmarkkinatuen laskutus on enintään 8,147 milj. euroon. Laskutus vastasi hyväksyttyä tavoitetta ollen 8,147 milj. euroa. Työttömien osuus työvoimasta kasvoi edellisen vuoden lopun 17,9 prosentista vuoden 2015 lopun 19,1 prosenttiin.

Vuonna 2015 työmarkkinatuen kuntaosuutta maksetaan jo 300 päivän työttömyyden jälkeen 50 prosenttia ja yli 1000 päivän jälkeen 70 prosenttia.

Vuoden 2015 maksettu työmarkkinatuen kuntaosuus muodostui seuraavasti Kelan tilastojen perusteella:

	Saajat	Kunnan osuus €
Yli 1000 pv	995	3 677 924
500-999	1 295	2 734 310
300-499	1 247	1 734 507

Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrän kehitys Joensuun kaupungissa:

(Lähde: Joensuun kaupungin henkilöstöyksikkö, työllistämispalvelut)

Myös nuorten työttömyyden vähentäminen oli asetettu talousarviossa tavoitteeksi, mutta määrä on lisääntynyt toimenpiteistä huolimatta.

Nuorten työttömien määrä, Joensuu	31.1.2015	31.12.2015
Alle 20-vuotiaat	265	261
Alle 25-vuotiaat	1 137	1237

Pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden lopussa 1835.

(Lähde: Pohjois-Karjalan ELY-keskus, työllisyyskatsaukset)

Sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Toimintakertomukseen sisältyvä selonteko antaa riittävän selvityksen sisäisen valvonnan järjestämisestä. Hallintokuntien suorittama sisäistä valvontaa seuraa ja täydentää sisäisen tarkastuksen yksikkö, joka toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Kuntalain 110 §:n mukaan valtuusto asettaa talousarviossa toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamista varten tarvittavat määrärahat. Sitovia toiminnallisia tavoitteita asetetaan tulosalueille ja liikelaitoksille. Yleisenä tavoitteiden asetannan periaatteena strategiassa esitellään yleiset ja laajat toiminnalliset tavoitteet, ja tulosalueiden kohdalla yksityiskohtaisemmat toiminnalliset tavoitteet. Toimielimiä sitovat ainoastaan talousarviossa kirjatut sitovat toiminnalliset tavoitteet ja talouden puolella toimintakate. Talousarviossa on mahdollista yksityiskohtaistenkin sitovien toiminnallisten tavoitteiden lisäksi esittää sitovia määrällisiä tavoitteita.

Henkilöstöraportti

Vuodelle 2015 laadittu henkilöstösuunnitelma on toteutunut arvioidusti. Tavoitteena oli hyödyntää eläkepoistuma -25 henkilöä ja suunnitelmassa ennakoitiin 85 henkilötyövuoden lisäys lisääntyvien palvelutarpeiden ja kuntien vastuiden lisääntyttä. Henkilötyövuosien määrä lisääntyi 64 vuodella.

Vakituisen henkilöstön keski-ikä oli 45,9 vuotta.

Henkilöstökoulutuksen päivien toteuma kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna yli 3000 päivää. Samaan aikaan kustannukset lisääntyivät 2000 eurolla. Työttömyysvakuutusrahastolta haettiin koulutuskorvausta n. 150 000 euroa.

Rekrytointiohjetta on päivitetty siten, että määräaikaisten tehtävien täytössä huomioidaan korostuneesti työmarkkinatuen sekä nuorisotakuun piiriin kuuluvat henkilöt. Tämä menettely aloitettiin vuoden 2014 lopulla ja sitä kehitetään kokemusten myötä jatkuvasti.

Koko kaupungin tasolla sairauspäivien määrässä tehtyä henkilötyövuotta kohden ei tapahtunut merkittävää muutosta. Sairauspoissaolopäiviä per tehty henkilötyövuosi kertyi 15,6.

Työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli hyvä 62,4 % ja vastaajia oli 3000. Parannusta edelliseen kyselyyn oli paljon. Henkilöstö tykkää ja arvostaa työtään, toivoisi hieman enemmän palkutetta ja kannustusta ja työtiloissa on ollut ongelmia.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Työttömyyden torjunnassa kaupunki ei ole onnistunut.

Konserniohjeen päivitystä ei ole suoritettu.

Muut toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

Budjetointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lakisääteisiä tehtäviä varten tulee varata riittävät määrärahat, tai ainakin talousarvioylityksen uhatessa antaa tarvittava määrärahalisäys. Kunnan järjestämisvastuun piiriin kuuluvat palvelut eivät tule talousarvion laadintavaiheessa yllätyksenä, joten ne on budjetoitava asianmukaisesti. Aiotun toiminnan kulut eivät saa puuttua talousarviosta. Kaupunginhallituksen tulee huolehtia talousarviovalmistelussa, että toimialojen menot ja tulot sisällytetään talousarvioon.

Talousarviokirjassa esitetyt kuntamaisemataulut, tilaajien ja tuottajien väliset keskustelut ja esitykset eivät ole sitovia toiminnallisia, eivätkä taloudellisia tavoitteita. Strategiassa esitetään paikoitellen hyvinkin yksityiskohtaisia tavoitteita, kun taas toimialueiden ja muiden yksiköiden puolella esitetään ympärilyöreyttä tavoitteita. Tavoitteiden tulee olla yksikäsitteisiä, selkeitä ja niiden saavuttaminen tulee olla mitattavissa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että hankintoja pitää edelleen keskittää hankintatoimen hoidettaviksi. Kaikkien tarjouspyyntöjen tulee olla ammattitaidolla tehtyjä ja tasapuolisia.

Kuntalain 110 §:ssä ilmaistaan alibudjetointikielto: ”Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve kateetaan.”

3.3.3. Kaupunkirakennelautakunta, TP 6.2

Kaupunkirakennelautakunnan keskeisiä tehtäviä ovat kaavojen valmistelu ja tonttien luovutus sekä vastuu maa- ja vesialueiden, katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden hallinnasta, suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta.

Lautakunnan alainen joukkoliikennejaosto vastaa joukkoliikennelain tarkoittaman toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä Joensuun, Kontiolahden ja Liperin alueella.

Vuoden 2015 tavoitteet toteuttivat kaupungin ”Rajaton tulevaisuus” –strategiaa. Keskeiset taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin.

Tonttien kysyntä jatkui edelleen kohtuullisen hyvänä. Luovutettuja tontteja oli 126, mikä oli 10 tonttia vähemmän kuin vuonna 2014. Tonttien myynnille asetettu taloudellinen tavoite ylittyi. Tonttien myyntivoitot yhteensä olivat noin 5,5 milj. euroa.

Joukkoliikenteen osalta alkuperäinen talousarvio ja asetetut tavoitteet eivät toteutuneet. Talousarvioon hyväksyttiin 986 000 euron suuruinen muutos joukkoliikenteen menojen ylittymisen, tulojen alittumisen ja joukkoliikenteen hallintomenojen ylittymisen johdosta. Hallintomenojen ylittyminen johtui uuden lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönoton viivästymisestä.

Kaikkiaan 22 asemakaavaa, asemakaavan muutosta tai ranta-asemakaavaa sai lainvoiman vuoden 2015 aikana. Asemakaavoilla ja asemakaavamuutoksilla lisättiin kerrosalaa kaikkiaan yli 73 000 k-m². Kaavoituksella on pystytty vastaamaan rakentamisen ja tontinluovutuksen tarpeisiin sekä varautumaan tulevaisuuden tarpeisiin.

Merkittävimmät peruskorjaushankkeet olivat Suvantosillan peruskorjaus ja Rantakatu-Suvantokatu -liittymän rakentaminen sekä Rantakadun saneeraus välillä Sairaalakatu-Rauhankatu.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kaupunkirakennelautakunnan tulosalueella toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

3.3.4. Sosiaali- ja terveystoimen toteutuminen eri tulosalueilla, TP 6.2

Sosiaali- ja terveystoimen käyttötalouden talousarvio muodostuu tilaaja-tuottaja -toimintatavan takia kolmeen eri kohtaan budjetoiduista määrärahoista. Jokaisessa kohdassa on kuvaus tulosalueen toiminnasta sekä talousarvion toteumasta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa näitä arvioidaan selkeyden vuoksi vain tässä yhdessä kohdassa kokonaisuutena.

Tulosalue 192, Sote –yhteistoiminta-alueen maksuosuus

Tällä tulosalueella on Joensuun kaupungin osuus sosiaali- ja terveystoimen palveluista yhteistoiminta-alueen tilaajajaoon sekä ne sosiaali- ja terveystoimen palvelujen eläkemenoperusteiset maksut ja varhemaksut, jotka ovat muodostuneet ennen yhteistoiminta-alueen käynnistämistä.

Toimintakulujen toteuma on n. 232,2 milj. €. Talousarvio on ylittynyt n. 2,34 milj. €. Selvityksen mukaan suurimman osan ylityksestä on aiheuttanut erikoissairaanhoidon arvioitua suurempi laskutus.

Puutteita talousarvion laadinnassa, esimerkiksi tulosalue 192: Kotihoitopalveluiden ylitystä selittää talousarvioon sisällyttämättömät lääkkeiden annosjakelun kustannukset. Tehostetun palveluasumisen ylitystä selittää erityisesti alkuperäiseen tilaukseen sisällyttämättömät lääkkeiden annosjakelun kustannukset. Lääkkeen annosjakelu kuuluu kunnan järjestämisvastuun piiriin.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuuksiin kuuluu alan lainsäädännön seuraaminen ja huomiointi. Siten lainsäädännöstä johtuvat muutokset eivät ole yllätyksiä.

Sosiaali- ja terveystoimen palveluiden tilaajajaoon

Tulosalueen tulot koostuvat Joensuun, Outokummun ja Kontiolahden kuntien maksuosuuksista. Tulosalueen menomäärärahalla hankitaan palvelut tuottajalta.

Sitovuustasona valtuustoon nähden on toimintakate. Tilaajajaoon laskuttaa kunnilta sen mitä se maksaa palveluiden tuottamisesta sote-lautakunnalle. Näin tulosalueen toimintakate muodostuu nollassa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Kotihoidossa oli tavoitteena välittömän työajan lisääminen 60 %:iin, tulos oli 52,2 % vuoden 2015 lopussa.

Aikuispsykiatrian integrointisuunnitelma valmistui vuoden 2015 loppuun mennessä.

Lasten ja nuorten tilapäinen viikonloppuhoito toteutettiin omana toimintana.

500 Hallinto- ja talouspalvelut

Vuoden 2015 aikana hallinto- ja talouspalveluissa selvitettiin yhdessä asuntotoimen ja Joensuun Ellin kanssa sosiaali- ja terveystalouden välivuokrausprosessia. Selvityksen perusteella kiinteistöjen välivuokraus siirrettiin Tilakeskukselle vuoden 2016 alusta lukien.

520 Terveystaloudet

Enon ja Uimaharjun ostopalvelulääkäreiden kuluja ei ole budjetoitu. Talousarvioon oli budjetoitu noin 40 lääkärin palkka, mutta parantuneen lääkärilähteen myötä vakansseista oli täytetty 46 virkapohjan ollessa 51,5.

Asiakaspuheluiden vastausprosentti on vaihdellut vuoden aikana 40 ja 76 välillä.

Suun terveydenhuollon hoitoon pääsyssä lain edellyttämässä aikarajoissa on ollut vakavia ongelmia. Itä-Suomen aluehallintovirasto antoi kaupungille määräyksen hoitoon pääsyn saattamisesta lainsäädännön edellyttämälle tasolle 31.5.2016 mennessä. Tilanteen parantamiseksi tehtiin suunnitelma, joka sisälsi lisämäärärahan turvin tehtävää hammaslääkäripalvelujen ostoa että uusien toimintatapojen käyttöön ottoa omassa toiminnassa.

Aikuispsykososiaalisissa palveluissa talousarvio ylittyi, koska avopalveluiden asiakasmäärä väheni. Potilasläheteiden käsittelyä selkeytettiin ja asiakkaita ohjattiin yksilökohtaisesti heille sopivien palvelujen piiriin.

Terveystalouksien toimintakatteen ylitys oli 162 864 euroa.

540 Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidossa toimintakulujen talousarvioylitys oli merkittävä, noin 5,3 milj. euroa. Tulojen ylittyessä runsaalla puolella miljoonalla eurolla kokonaisylitys toimintakatteessa oli 4,7 milj. euroa. Ylityksen varsinaisia syitä ei ole toimintakertomuksessa selvitetty.

Hoitoketju erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon on toiminut hyvin. Jonopäiviä kertyi vuonna 2015 yhteensä 70 päivää. Näiden kustannusvaikutus on ollut vain 42 000 euroa.

550 Hoito- ja hoivapalvelut

Myös hoito- ja hoivapalveluiden talousarvio ylittyi, toimintakulujen ylitys oli 1,6 milj. euroa, tuottojen ylittyessä 0,3 milj. euroa nettoylitys jäi 1,3 milj. euroon.

Toiminnan pääpaino oli hoitoketjujen sujuvassa toiminnassa, henkilöstön kuntoutumista edistävän työtavan kehittämässä sekä eri yhteistyötahojen hyödyntämisessä asiakkaiden palvelujen laadun parantamiseksi. Myös palvelurakenteen muuttaminen pitkäaikaishoitoa vähentämällä oli tavoitteena.

Palvelurakenteen muutos on lisännyt sairaalan akuuttihoitoon määrää. Akuuttihoito on lisännyt sairaalapalveluiden kustannuksia, koska lisääntynyt potilasmäärä kasvattaa mm. laboratorio-, röntgen- ja pesulapalvelujen käyttöä. Akuuttihoitoon asiakasmaksutuotot ovat vähemmän kuin pitkäaikaishoidossa.

570 Sosiaalipalvelut

Toiminnan painopistettä on siirretty sosiaalihuoltolain mukaiseen varhaiseen tukeen. Lapsiperheiden varhaisen tuen kotipalvelua on kehitetty omana toimintana. Muutoksia on tehty lisäksi mm. sosiaalityön, kasvatus- ja perheneuvolan ja lastenvalvojen työssä.

Lasten ja nuorten lääkinällisen kuntoutuksen ostopalveluihin varattu määräraha ylittyi, eikä niihin toimintakertomuksen mukaan saatu lisäystä. Toiminnan on kuitenkin kerrottu olevan terveydenhuoltolain mukainen palvelu, joka tulee järjestää tarpeen mukaan.

Lastensuojelussa oli alkuvuonna vaikeuksia pysyä lastensuojelulain mukaisissa palvelutarpeen käsittelyajoissa, mutta vuoden lopussa tilanne on ollut parempi.

Korkea työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimenpiteiden tarve sekä kuntouttavan työtoiminnan tarve vie paljon resursseja aikuissosiaalityössä. Toimeentulotuessa määrärahat riittivät, mutta seitsemän arkipäivän käsittelyajat ylittyivät.

Sosiaalihuoltolain muutos näkyi vammaispalveluissa kuljetuspalvelujen tarpeen kasvuna, johon ei ole voitu vastata rajallisen määrärahan takia.

Sosiaali- ja terveystalouden tuottavan nettoyksikön tulosalueiden talousarvion toteutuminen

Valtuustoon nähden talousarvion sitovuustasona oli tulosalueiden 500-570 yhteenlaskettu toimintakate vähennettynä yhteistoiminta-alueen kuntien maksuosuuksilla (käytännössä siis toimintakulut, koska tuotot ovat ainakin pääosiltaan kunnilta laskutettuja maksuosuuksia).

Sosiaali- ja terveystalouden nettoyksikkö: tulosalueet 500 - 570

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	44 400 900	-1 181 700	43 219 200	43 760 593	541 393
Toimintakulut	-324 314 800	997 800	-323 317 000	-329 099 525	-5 782 525
Toimintakate *	-279 913 900	-183 900	-280 097 800	-285 338 932	-5 241 132
Kuntien maksusuudet	279 913 900	183 900	280 097 800	285 339 147	-5 241 347
Toimintakate maksusuudet huomioiden**	0	0	0	215	215

* Valtuustoon nähden sitovaa on tulosalueiden 500-570 toimintakate ilman yhteistoiminta-alueen kuntien maksusuuksia.

** Tulosalueiden 500-570 yhteenlaskettu toimintakate sisältäen yhteistoiminta-alueen kuntien maksusuudet.

Talousarvioylitys on 5,24 milj. euroa. Toimintakertomuksessa on selvitetty toimintakatteen ylitymistä ja toimintakatetasolla laskettuna noin 5 milj. euroa kohdistui Joensuun kaupungille, Kontiolahdelle 1,3 milj. euroa ja Outokumpu alitti 1 milj. eurolla.

590 Ympäristöterveydenhuolto

Home- ja kosteusvaurioasioiden käsittelyyn perustettiin uusi terveystarkastajan virka (50 %), joka täytettiin vuoden 2015 alussa.

3.3.5. Sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen tarkastamisen toimikunta, TP 6.2**SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YHTEISTOIMINTA-ALUEEN TARKASTAMISEN TOIMIKUNTA**

Toimikunnan kokoonpano:

Kari Savolainen, puheenjohtaja

Alia Dannenberg, jäsen

Ari Tielinen, jäsen

Lilja Surakka, varapuheenjohtaja

Sirkka-Liisa Kolehmainen, jäsen

Lasse Pauhala, jäsen

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta

Outokummun kaupungin tarkastuslautakunta

Outokummun kaupungin tarkastuslautakunta

Outokummun kaupungin tarkastuslautakunta.

Sihteerit:

Timo Manninen

Tarja Hakkarainen

Joensuun kaupunki

Outokummun kaupunki.

Toimikunta kokoontui yhdeksän kertaa. Suullisia selvityksiä saatiin seitsemän ja kirjallisia 16 kappaletta.

Mediatri-potilastietojärjestelmä

Toimikunnan saamien selvitysten mukaan Mediatri-potilastietojärjestelmä ei ole toiminnan edellyttämällä tasolla. Järjestelmä on monimutkainen käyttää, siinä esiintyy toiminnallista ja tiedonsiirrollista hitautta sekä toimintakatkoksia. Seurauksena on tehottomuutta ja työajan menetyksiä, joka näkyy mm. potilasvirrassa ja vastaanotto toiminnan hitautena.

Potilasturvallisuus on joissain tapauksissa vaarantunut. Saatujen selvityksen mukaan toiminnan ongelmat ovat seurausta löyhästä, yleispiirteisestä sopimuksesta ohjelmistotoimittajan kanssa.

Toimikunnan arvio:

Kuntien tulee edellyttää ohjelmistotoimittajalta tietojärjestelmän ongelmien pikaista korjaamista. Lisäksi tulee selvittää menetetty työaika ja muut syntyneet vahingot sekä ohjelmistotoimittajan mahdollinen korvausvastuu.

Hyvien työkäytänteiden käyttöönotto ja siirtäminen Siun Soteen

Päätettäessä kuntien sote-yhteistyöstä sovittiin myös eri osa-alueilla olevien hyvien työkäytänteiden laajentamisesta kaikkiin toimipisteisiin. Esimerkiksi tilastojen valossa suun terveydenhuolto toimii hyvin Outokummussa, mutta yhteistoiminta-alueen muissa osissa asiakasjonot ovat pitkiä, joskin vuoden 2015 aikana jonot saatiin selvään laskuun poikkeuksellisilla ratkaisuilla.

Koko maakunta odottaa Siun Soten käynnistymistä. Se aiheuttaa uhkan, että toimintojen, kustannustehokkuuden ja käytäntöjen kehittämiseen ei panosteta kunnissa enää riittävästi.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden täytyy olla mitattavia, läpinäkyviä ja samalla tavalla rakennettuja koko alueella niin, että kuntien on mahdollista seurata kustannuskehitystä ja verrata sitä aikaisempaan.

Outokummun talousarvion ja tilinpäätöksen esitystapa on esimerkillinen.

Toimikunnan arvio:

Hyvien ja uusien käytänteiden osalta yhteistoiminta-alueella on päästy vain osittain tavoitteeseen. Hyvät työkäytännöt palvelevat välittömästi tuloksekasta johtamista ja työntekoa. Hyvät käytännöt lisäävät myös henkilöstön työhyvinvointia. Samalla kuntalainen saa sosiaali- ja terveyspalvelut määrällisesti, laadullisesti ja ajallisesti tarpeensa mukaisesti. Se lisää asiakastyytyväisyyttä.

Henkilöstön muutosvalmiuteen tulee panostaa.

Palvelutuotannon siirtyessä laajempaan kuntayhtymään hyvien käytänteiden laajentaminen jo tämän vuoden aikana koko sote-alueelle on entistä tärkeämpää, sillä hyvät käytännöt tulevat jatkossa säteilemään koko maakunnan alueelle.

Yhteistoiminta-alueella tulee jatkaa toimintojen kehittämistä, hyvien käytänteiden laajentamista ja tavoitteiden selkeyttämistä siten, että ne ovat käytettävissä Siun Sotessa.

Suun terveydenhuollossa on kokonaisvaltaisempaa kehittämistarvetta.

P-K:n matkojenyhdistelykeskus

Toimikunta on kuullut MYK:n ja Vammaisneuvoston näkemyksen toiminnasta. Palvelun tarjoajien ja käyttäjien välinen puheyhteys toimii. Kehityssuunta on positiivinen keskeneräisyydestä huolimatta.

Sivutoimiluvat ja -ilmoitukset

Tällä hetkellä sivutoimista ilmoittaminen, kirjaaminen ja seuranta ovat hajallaan eri toimipaikoissa. Tästä johtuen käytännössä on vaihtelua.

Toimikunnan arvio:

Sivutoimi-ilmoitusten vastaanotto ja sivutoimilupien myöntäminen tulee keskittää kunnassa yhteen paikkaan, henkilöstöhallintoon sivutoimirekisteriksi. Kunnan palveluksessa oleville ei tule myöntää lupaa oman työn kanssa kilpailevaan toimintaan, ellei virka- ja työehtosopimuksissa ole toisin sovittu.

Eri ammattiryhmät tekemään osaamisalueeseensa kuuluvia töitä

Toimikunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi puheterapeuttien ja lääkäreiden tehtäviin on sisällytetty töitä, jotka eivät kuulu heidän ydinosaamiseensa. Avustavien tehtävien suorittaminen vähentää ydintehtäviin käytettävää aikaa.

Toimikunnan saaman selvityksen mukaan silmänpohjakuvaus on melkoisesti työllistävä, mutta merkittävä osa diabeteshoidon kokonaisuutta.

Toimikunnan arvio:

On perusteltua lisätä avustavaa henkilöstöä, että korkeasti koulutetut asiantuntijat voivat keskittyä ydintehtäviinsä. Tämä lisää tuottavuutta, palvelun laatua ja määrää. Ennaltaehkäisevässä työssä hoitokokonaisuudet ovat olennaisia. Esimerkiksi diabeteksen hoidossa on tärkeää, että silmänpohjakuvaus on kiinteä osa hoitokokonaisuutta.

Omaishoito

Omaishoitajat hoitavat läheisiään käytännössä ympäri vuorokauden ja vuoden. Vaarana on hoitajan väsyminen ja sen seurauksena jopa molempien joutuminen laitoshiin. Omaishoitajien määrää on lisätty, mutta se on edelleen valtakunnallisten suositusten alapuolella.

Toimikunnan arvio:

Omaishoitajien mahdollisuus vapaiden ja loman pitoon tulee varmistaa. Outokummussa on aloitettu lyhytaikainen perhehoito vapaiden järjestämiseksi. Toimikunta pitää tätä hyvänä mallina samoin kuin omaishoidon tiimin perustamista.

Yhteistoiminta-alueen edun mukaista on lisätä omaishoitajia.

Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset

Ennaltaehkäisevä toiminta perheiden ongelmien ratkaisemiseksi näkyy myönteisesti vähentyneenä tarpeena sijoittaa lapsia kodin ulkopuolelle. Lasten sijoituksissa on tapahtunut positiivista kehitystä sekä inhimillisesti, että taloudellisesti katsottuna, koska sijoitusten painopiste on kääntymässä laitossijoituksista perhesijoituksiin. Toimikunta ei saanut selkeitä taloudellisia vertailutietoja eri kuntien kustannuksista.

Toimikunnan arvio:

Sijoitettujen lasten lukumäärätietojen perusteella toiminta on menossa inhimillisesti ja taloudellisesti positiiviseen suuntaan, kun laitossijoitusta on voitu vähentää.

Toimikunta ei ole saanut vertailukelpoista tietoa Joensuun, Kontiolahden ja Outokummun yhteistoiminta-alueen lastensuojelutoiminnan kustannuksista eri sijoitusmuodot ja kunnat eriteltyinä. Kokonaiskuvan hahmottamiseksi on tärkeää, että on vertailukelpoisia tilastoja.

Tiedottaminen palvelujen käyttäjille

Toimikunnan saaman selvityksen mukaan kunta tiedottajana toimii vaatimattomalla profiililla. Varsinkin sote-asioissa palvelujen saatavuudesta, valikoimasta ja paikoista on tarpeen tiedottaa nykyistä enemmän ja useammalla tavalla. Toimikunnalla on ollut käytettävissä Outokummun kaupungin tiedotuslehti, jota toimikunta pitää hyvänä esimerkkinä.

Kuntien näkemys palveluiden onnistumisesta

Toimikunta on kuullut Joensuun, Kontiolahden ja Outokummun kunnanhallituksia. Saadun selvityksen mukaan Outokummussa palvelut vastaavat tarvetta, mutta Kontiolahdessa on kehitettävää mm. hyvien käytänteiden laajentamisessa, hammashoidossa, ajanvarauksessa, tiedottamisessa ja vammaisten kuljetuspalveluissa.

3.3.6 Tuottajan neuvottelukunta, TP 6.2

Tuottajan neuvottelukunnan tehtävänä on kehittää palvelutuotannon toimintaa ja prosesseja asiakaslähtöisesti yli toimialarajojen sekä ohjata ja valvoa tuotannon toimielinten kehittämissä hankkeiden etenemistä ja toteutumista.

Tuottajan neuvottelukunta koordinoi tuotannon puolelta elämäntaakseen perustuvia palveluohjelmia ja niihin perustuvia kärkihankkeita. Neuvottelukunta seuraa myös rakennemuutosohjelman ja sen henkilöstöä koskevia tavoitteita.

Tuottajan neuvottelukunta on vuonna 2015 keskittynyt mm. keskusten yhteiseen lasten ja nuorten kärkihankkeeseen sekä Siun sote-valmisteluun.

3.3.7. Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta, TP 6.2

Varhaiskasvatuksen ja koulutuskeskuksen vuoden 2015 talous on kokonaisuutena pysynyt talousarviossa. Yksittäisistä tulosalueista koulutuspalvelut ja konservatorio ylittivät valtuustoon nähden sitovan talousarvion.

Koulutuspalveluiden toimintakate ylittyi 229 890 euroa. Syyksi on selvitetty talousarviovirhettä. Hankerahoituksella järjestettävän toiminnan osalta talousarviossa oli huomioitu vain hankerahoitustulot, mutta ei vastaavia toimintakuluja. Tällöin kustannuspaikan 4108 toimintakate ylittyi noin 982 000 eurolla. Muun toiminnan alittaessa talousarvion lopulliseksi ylitykseksi jäi edellä mainittu toimintakatteen lopullinen ylitys.

Konservatorion osalta toimintakatteen ylitys oli 11 350 euroa. Syyksi on selvitetty eläkekulujen

talousarviota suurempi toteuma.

*Tarkastuslautakunnan arvio:
Toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.
Hankerahoituksen tulot oli kirjattu talousarvioon, mutta menoja ei.*

3.3.8. Vapaa-aikalautakunta, TP 6.2

Tulosalue 610 Hallintopalveluiden toimintakate on 192 230 euroa yli talousarvion. Carelicumin palvelut- kustannuspaikan ylitys oli 97 199 euroa. Toimintakertomuksen mukaan Carelicumin palveluiden tulotavoite oli ylimitoitettu ja budjetoidusta jäätiin noin 80 000 euroa. Lisäksi menot toteutuivat lievästi budjetoitua suurempana. Tapahtumapalveluiden ylitys johtui ampumahiihdon MM-kilpailun kustannusten selkeästä ylittymisestä.

Hankerahoituksen määrä on alentunut edellisvuodesta. Vuonna 2014 hankerahoitusta käytettiin 550 157 euroa ja vuonna 2015 hankerahoituksen käyttö laski lähes puolella ollen 279 950 euroa.

*Tarkastuslautakunnan arvio:
Talousarvion laadinnassa tulee ottaa huomioon tulevat tapahtumat. Tarvittavat ylitysoikeudet tulee hakea tilivuoden aikana.*

3.3.9. Liiketoiminnan johtokunta, TP 6.2

Teknisen keskuksen tavoitteena on tuottaa kaupungin sisäiset tuki- ja muut palvelut laadukkaasti, tehokkaasti ja kilpailukykyisesti. Tehtäväkokonaisuudet muodostuvat kiinteistö-, ruoka-, siivous-, alueiden kunnossapito-, logistiikka- ja rakentamispalveluista. Teknisen keskuksen liikevaihto oli 37 milj. euroa ja vakinaista henkilökuntaa oli toimintavuoden lopussa 394. Talouden näkökulmasta vuosi 2015 onnistui hyvin. Toimintakate toteutui lähes 800 000 euroa budjetoitua parempana. Myös tavoitteiden toteuttamisessa onnistuttiin.

3.3.10 Joensuun alueellinen jätelautakunta, TP 6.2

Jätehuollon viranomaisrekisterin kehitystyötä on hankaloittanut mm. ohjelmiston ylläpitoon liittyvät viivästymiset.

Alueellinen jätelautakunta hyväksyi uudistetut jätehuoltomääräykset 10.12.2015 ja ne tulivat voimaan 1.2.2016.

*Tarkastuslautakunnan arvio:
Kuntalaiset eivät edelleenkään ole tasa-arvoisessa asemassa jätehuollon kustannusten jakautumisessa. Jätehuollon asiakasrekisteri on keskeneräinen, joka tulee saattaa mahdollisimman nopeasti ajan tasalle.*

3.3.11. Rakennus- ja ympäristölautakunta, TP 6.2

Rakennus- ja ympäristölautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Myönnettyjen rakennuslupien määrä oli ennätysuuri 797 kappaletta.

3.3.12. Joensuun Vesi -liikelaitos, TP 6.3

Joensuun Veden tilikauden tulos ennen satunnaisia eriä ja varauksia oli 2,6 milj. euroa. Se ylittää valtuustoon nähden sitovan tavoitteen 0,375 milj. eurolla. Liikelaitoksen liikevaihto oli 15,4 milj. euroa ja liikeylijäämä 3,75 milj. euroa. Saavutettuun tulokseen vaikuttivat tuottojen ylitys. Kulut ylittivät talousarvion 1,66 milj. euroa, tuottojen ylitys oli suurempi eli 1,98 milj. euroa. Talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Investointien määrä oli 7,13 milj. euroa, josta verkostojen uudisrakentamiseen 3,01 milj. euroa ja saneeraukseen 0,99 milj. euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Joensuun Vesi -liikelaitoksen tilikauden 2015 ylijäämä oli 2,98 milj. euroa. Vuoden 2015 ylijäämä mukaan lukien liikelaitoksen taseessa on kertynyttä kumulatiivista ylijäämää yhteensä 25,1 milj. euroa.

Toimintakertomus on kokonaisuutena hyvä ja informatiivinen. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu.

3.3.13. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitos, TP 6.3

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos toimii kaupunginhallituksen alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen tehtävänä on vastata pelastustoimen palvelusta sekä pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä Pohjois-Karjalan maakunnan alueella.

Pelastuslaitos huolehtii myös yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirin alueen ensihoitopalveluiden järjestämisestä yhteistyössä Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän kanssa.

Pelastuslaitoksen tilikauden tulokselle asetettu valtuuston nähden sitova tavoite 0,15 milj. euroa saavutettiin tuloksen ollessa 0,431 milj. euroa. Pelastuslaitos on saavuttanut toimintavuodelle asetetut toiminnalliset tavoitteet.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos -liikelaitoksen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

3.3.14. Joensuun Työterveys -liikelaitos, TP 6.3

Joensuun Työterveys tuottaa ja kehittää palveluja sopimusten piirissä oleville ja niitä hakeville yrityksille, yhteisöille ja yrittäjille. Lisäksi se täyttää terveydenhuolto- ja kansanterveyslain velvoitteen työterveyspalvelujen järjestämisestä. Sillä on toimipaikat yhteistyökunnissa ja Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän tiloissa. Lisäksi liikelaitokselle on siirtynyt 1.1.2014 alkaen Outokummun kaupungille kuuluva järjestämisvastuu osana sosiaali- ja terveydenhuollossa tapahtuvaa yhteistyötä Outokummun kaupungin ja Joensuun kaupungin välillä.

Liikevaihto laski ja oli 4,1 milj. euroa tavoitteen ollessa 4,2 milj. euroa. Toimintakertomuksen mukaan liikevaihto on laskenut Joensuun kaupungin muutettua oman henkilöstönsä sairauslomien myöntämiskäytännön sekä markkinaosuuden laskettua oleellisesti Outokummun alueella. Viime vuosina toimintakertomuksissa on selvitetty ongelmana lääkäriresurssien vähäisyyttä. Joensuun Työterveys teki alijäämäisen tuloksen – 64 470,63 euroa. Tavoitteeksi oli asetettu 50 000 euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Liikelaitos ei ole selvittänyt markkinaosuuden alentumisen syytä. Toiminnan kuluja ei pystytty alentamaan toiminnan muuttuessa.

Työterveyshuollolla ei käytettävissä olevilla resursseilla ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista huolehtia kaikesta sairaanhoidosta, vaan toiminta on ns. työterveydellisesti painotettua sairaanhoidoa, mikä perustuu hyvään työterveyshuoltokäytäntöön.

Lääkäriresurssien vapautuminen Joensuun kaupungin uuden käytännön myötä oman henkilöstön sairauslomien myöntämisessä olisi loogisesti ajateltuna ollut toimintaa helpottava asia. Nyt tätä vapautunutta resurssia ei pystytty suuntaamaan toisaalle vaan muutos vähensi liikevaihtoa.

3.3.15. Tulevaisuusrahasto ja Elinkeinorahasto, TP 6.3

Rahastojen perustaminen liittyy Joensuun Energia Oy:n myynnistä saatuun kauppahintaan. Rahastojen pääomiksi siirrettiin yhteensä 48,8 milj. euroa vuonna 2000, kun rahastot perustettiin. Rahastoja on hoidettu kaupunginhallituksen hyväksymien sijoitusrajoitusten perusteella.

Koko vuoden 2015 vaikuttanut maailmantaloutta horjuttava epävakaa tilanne voi vaikuttaa vuoden 2016 maailmantalouteen ja sijoitusmarkkinoihin ennalta arvaamattomasti.

Tulevaisuusrahaston tilikauden ylijäämä oli 2,3 milj. euroa. Elinkeinorahaston tilikauden ylijäämä oli 0,7 milj. euroa. Rahastojen markkina-arvo oli tilikauden päättyessä yhteensä 86,5 milj. euroa (83,4 milj. euroa vuonna 2014).

Toimintavuonna elinkeinorahastosta ei irrotettu pääomia. Tulevaisuusrahastosta nostettiin varoja Itä-Suomen yliopiston professuurin rahoitukseen 40 000 euroa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kaupungin sijoitusstrategia perustuu pitkäjänteiseen ja maltilliseen sijoittamiseen.

3.4. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen, TP 6.4

Itä-Suomen Liikuntaopisto Oy

Tutkintojen, opintopisteiden, kävijämäärien sekä majoitustoiminnan käyttöasteen tavoitteissa jäätiin alle asetettujen tavoitteiden. Tilikauden tulostavoite saavutettiin.

Joensuun Kodit Oy

Uustuotannon tavoitteena olleesta viidestä kohteesta vuoden 2015 aikana valmistui kolme ja käynnistyi yksi. Rastilipunttien kohde Karhunmäessä viivästyy liian kalliin urakkahinnoittelun takia. Peruskorjauskohteissa edettiin tavoitteiden mukaisesti. Asuntokannan salkutusohjelma on päivitetty ja kohteita on realisoitu. Käyttöaste 97,33 % saavutti lähes tavoitteeksi asetetun 98 %.

Talous toteutui lähes talousarvion mukaisesti.

Joensuun Pysäköinti Oy

Yleinen taloudellinen tilanne on vaikuttanut tulokehitykseen ja käyttöasteeseen. Käyttöasteta-voitteet on kuitenkin saavutettu. Liikevaihto on edellisvuoden tasolla, 1,54 milj. euroa.

Joensuun Seudun Kehittämissyhtiö JOSEK Oy

Asiakas- ja sidosryhmäytytyväisyytavoitteet ylittyivät hieman. Työpaikkojen nettolisäystavoitteet eivät ole edellisinä vuosina toteutuneet, vuoden 2015 tilanteesta ei tilinpäätöskirjassa ole tietoja. Alkavien ja toimivien yritysten neuvonta toteutui hyvin. Joensuu oli Taloustutkimuksen tutkimuksen mukaan 4. yrittäjämönteisin kaupunki. Tavoitteeksi oli asetettu olla kolmen parhaan joukossa. Tavoitteet ja mittarit olivat selkeitä.

Joensuun Tiedepuisto Oy

Tilojen kokonaiskäyttöaste 88,8 % jäi alle asetetun tavoitteen 92 %. Liikevaihto on laskenut edellisvuodesta noin 391 000 euroa, liikevaihdolle asetettua tavoitetta ei saavutettu. Tulos ylitti kuitenkin tavoitteen. Henkilöstön määrä on laskenut kahdella.

Joensuun Yrityskiinteistöt Oy

Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta hiukan, mutta ei saavuttanut asetettua tavoitetta. Tulostavoite saavutettiin. Vuokrattavat neliöt lisääntyivät lähes 9 %. Tilojen käyttöaste oli 94 %, tavoitteena oli 98 %. Rantakylän ostoskeskuksen saneeraussuunnitelman vuoksi toimitiloja on ollut tyhjinä. GreenPark 2-halli ei ole vuokrattu kokonaan.

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Ammattikorkeakoululle asetettujen tutkintojen ja opintosuoritusten määrät toteutuivat pääosin hyvin. Ulkopuolinen tutkimus- ja kehittämisrahoitus jäi reilusti alle tavoitteena olleen 5 milj. euroa ollen vain 2,8 milj. euroa. Opiskelijapalautteesta ja työllistymisestä ei ole annettu toteumia. Tunnusluvut: Liikevaihto laski edellisvuodesta yli 4 milj. euroa ja jäi alle tavoitteen noin 1,5 milj. euroa. Tulos jäi alijäämäiseksi -356 000 euroa.

Joensuun Opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy

Yhtiössä on tehty kehitystyötä tuottavuuden nostamiseksi, mutta tavoitetasoa ei ole saavutettu. Henkilöstön määrä on säilynyt edellisvuoden tasolla. Liikevaihto kasvoi ja lähes saavutti tavoitteen. Tulos jäi alijäämäiseksi -74 000 euroa. Asuntojen käyttöaste (97,1 %) on laskenut hiukan, mutta tavoitteeksi asetettu 97 % on saavutettu.

Puhas Oy

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet lukuun ottamatta energiajätteen kierrättämiseen liittyvää tavoitetta. Lisäksi laatu- ja ympäristöjärjestelmän sertifioinnista on luovuttu. Liikevaihto- ja tulostavoitteet on saavutettu.

Senioripiha Oy

Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.

Konserniyhteisöt

Joensuu-konserniin kuului vuoden 2015 lopussa 19 tytäryhtiötä ja kaksi tytäryhtiön tytärtä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty emoyhteisön (Joensuun kaupunki) lisäksi 19 tytäryhtiötä

(omistusosuus >50 prosenttia), kaksi tytäryhtiön tytärtä ja kaikki neljä kuntayhtymää, joiden toiminnassa kaupunki on jäsenenä. Kaupungilla on 12 osakkuusyhtiötä, joissa omistusosuus vaihtelee 20 - 50 prosentin välillä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Konserniyhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 97,1 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 101,6 milj. euroa). Konserniyhtiöiden yhteenlaskettu tulos oli 0,9 milj. euroa (edellisenä vuonna 1,8 milj. euroa).

Merkittävimpien yhtiöiden tulokset olivat seuraavat:

Yhtiö	Toteutunut tulos 2015 (1.000 €)	Toteutunut tulos 2014 (1.000 €)
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy	-335,1	182,6
Joensuun Pysäköinti Oy	95,9	99,2
Puhas Oy	599,2	940,5
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy	372,6	480,9
Joensuun Kodit Oy	-13,4	+0
Opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy	-73,8	-73,7
Joensuun Tiedepuisto Oy	234,8	138
Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy	3,3	2,3

Koko konsernin tilikauden tulos oli 5,6 milj. euroa (20,2 milj. euroa vuonna 2014) ja ylijäämä 4,2 milj. euroa (ylijäämä 9,9 milj. euroa). Konsernin lainamäärä oli 388,9 milj. euroa (365,9 milj. euroa) ja konsernilainaa oli 5 146 euroa/asukas (4 873 euroa vuonna 2014).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Konserniyhtiöt ovat pääosin saavuttaneet tavoitteet.

Työpaikkalisäystä ei tapahtunut (Josek Oy). Joensuun Tiedepuisto Oy:n käyttöaste jäi hieman tavoitteesta. Yhtiön tavoitteet tulee kirjata selkeään ja mitattavaan muotoon. Vuosien 2014 - 2015 tavoitteina on esitetty "operatiivisella tasolla jatketaan toimintojen edelleen kehittämistä ja toteutuksessa tehostamista jatkettiin".

Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n hankerahoitus oli arvioitu liian suureksi, toteuman ollessa alle 60 %. Liikevaihdon lasku ja tuloksen alijäämäisyys olisi pitänyt selvittää.

Opiskelija-asunnot Joensuun Elli Oy saavutti tavoitteensa.

Puhas Oy:n tavoitteena olleet energijätteen hyödyntämisen/kierrätyksen lisääminen ei toteutunut.

3.5. Joensuun Tilakeskus taseyksikkö, TP 9.3

Tilakeskuksen toiminnan taloudellinen tulos saavutti asetetun tavoitteen.

Tilakeskuksen toimenpiteillä korjausvelka on laskenut vuoden 2009 52,7 milj. eurosta vuoden 2015 lopun 41,9 milj. euroon.

Kaupungille tarpeettomia kiinteistöjä on pystytty realisoimaan (2.660 m²) ja purkamaan (3.600 m²).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tilakeskus on onnistunut pienentämään kaupungin korjausvelkaa tavoitteen mukaisesti. Kiinteistöjen realisoiminen ja purkaminen on edennyt vaikkakaan tavoitteeseen ei täysin ole päästy.

4. MUUT TOIMINNAN JA TALOUDEN ARVIOINNIT

Joensuun kaupungin vuoden 2015 tilikauden tulos heikkeni 9,1 milj. eurolla edellisestä vuodesta ja oli 1,5 milj. euroa. Verotulot kasvoivat 7,3 milj. euroa eli 2,9 prosenttia. Valtionosuudet kasvoivat 3,7 milj. euroa. Rahoituksen nettotulot laskivat 1,2 milj. euroa, ja suunnitelman mukaiset poistot lisääntyivät 3,5 milj. euroa. Tilinpäätössiirrot paransivat tilikauden tulosta siten, että tilikauden **ylijäämäksi** muodostui **3,6 milj. euroa**.

Kaupunki sai edelleen suuret, noin 5,7 milj. euron myyntivoitot.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Lähes kaikki toimielimet pysyivät niille annetussa toimintakatteessa tai liikelaitosten kohdalla saavuttivat tulostavoitteensa. Suurin yksittäinen talousarviolytitys oli sote-yhteistoiminta-alueen kustannuksissa ja toinen suurempi ylitys kohdistuu työllistämiseen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää.

5. ESTEELLISYYDET

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat olleet esteellisiä arviointikertomusta tehdessään arvioitaessa seuraavia toimintoja:

Marja-Leena Päivinen, sosiaali- ja terveyslautakunta

Ritva Mikkola, vapaa-aikalautakunta

Ari Tielinen, Joensuun Pysäköinti Oy.

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä toimielimiä tai yhteisöjä koskevien asioiden käsittelyyn tai päätöksentekoon.

Lopuksi

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin viran- ja toimenhaltijoita, luottamushenkilöitä sekä tytäryhteisöjen henkilöstöä ja kaikkia muita yhteistyötahoja hyvästä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Joensuussa 24. päivänä toukokuuta.2016

Kari Savolainen
puheenjohtaja

Jarno Pitko,
vpj Alain Minguetin henkilökohtainen varajäsen

Alia Dannenberg

Antti Kainulainen

Sari Sallinen

Ari Tiainen

Heli Viiri

LIITE: VALTUUSTOKYSELY JOENSUUN KAUPUNGIN VALTUUTETUILLE JA
VARAVALTUUTETUILLE

JOENSUUN KAUPUNKI

Tarkastuslautakunta

Jarno Pitko

Valtuustokysely 2016

Raportti

Huhtikuu 2016

Sisältö

1 Johdanto	3
1.1 Tutkimuksen tausta ja tarkoitus	3
1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelma	4
1.3. Tutkimusmenetelmä	5
1.4. Kyselyn toteuttaminen	5
2 Tutkimuksen tulokset	6
2.1 Vastaajien taustatiedot	6
2.2 Joensuun kaupungin vision ja strategian toteutuminen	8
2.2.1 Joensuun kaupungin strategia ja visio	8
2.2.2 Joensuun kaupungin strategian kehitys	9
2.2.3 Strategiaan kirjattujen tavoitteiden toteutuminen	13
2.3 Palvelujen tasapuolinen tuottaminen	15
2.4 Kuntalaisten tyytyväisyys saamiinsa palveluihin	17
2.5.1 Palveluiden tuottamistapa	18
2.5.2 Ostopalveluiden määrän mitoitus suhteessa omaan tuotantoon	19
2.5.3 Tiedonsaanti konserniyhtiöistä	22
2.6 Tilaaja-tuottajamalli	23
2.7 Valtuuston toiminta ja vaikutusmahdollisuudet	26
2.7.1 Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet	28
2.7.2 Valtuustotyöskentely	29
2.7.3 Valtuutettujen ajankäyttö	32

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta ja tarkoitus

Joensuun kaupungin tarkastuslautakunta antoi toimeksiannon syksyllä Itä-Suomen yliopiston opiskelijalle ja tarkastuslautakunnan varajäsen Jarno Pitkölle valtuustotyöskentelyyn liittyvän tutkimuksen toteuttamisesta. Tutkimus toteutettiin kyselyn avulla. Tarkastuslautakunta halusi saada selville nykyisen kaupunginvaltuuston jäsenten ja varajäsenten kokemuksia valtuustotyöskentelystä. Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa ja tarkastaa onko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettu kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Istuvan kaupunginvaltuuston toimikausi päättyy huhtikuussa 2017.

Jarno Pitko toteutti kyselylomakkeen laadinnan, kyselyn järjestämisen ja tulosten käsittelyn osana yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkielmaansa Itä-Suomen yliopistossa. Kyselyn sisältö ja kyselylomake laadittiin syksyn 2015 aikana yhteistyössä toimeksiantajien kanssa. Alustavat tiedot kyselyn toteuttamiseen saatiin vuonna 2012 Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden suorittamasta tarkastuslautakunnan valtuustokyselystä. Vuoden 2012 valtuustokyselyn tulokset on julkaistu Joensuun kaupungin vuoden 2012 arviointikertomuksen liitteenä. Tarkastuslautakunta vaikutti, minkälaisiin kysymyksiin halutaan vastauksia ja toimeksiantaja vaikutti myös siihen, kuinka paljon ja millaisia taustakysymyksiä kyselylomakkeeseen sisältyy. Kyselylomakkeen kysymyksiä muokattiin syksyllä 2015 sekä tammikuussa 2016 yhdessä toimeksiantajan edustajien kanssa ja lopullinen kyselylomake hyväksyttiin Joensuun tarkastuslautakunnalla. Varsinaisesti itse kysely, sekä sähköisenä että paperisena, toteutettiin tammikuussa 2016 ja tulosten raportointi tapahtui sen jälkeen. Toimeksiantajan eli Joensuun kaupungin tarkastuslautakunnan jäsenenä olivat tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Kari Savolainen, varapuheenjohtaja Alain Minguet, jäsenet Alia Dannenberg, Antti Kainulainen, Heli Viiri, Sari Sallinen ja Ari Tiainen sekä lautakunnan sihteerinä tarkastuspäällikkö Timo Manninen.

1.2 Tutkimukset tavoitteet ja tutkimusongelmat

Tutkimuksen lähtökohtana oli selvittää, miten valtuustotyöskentely on kuluvalta valtuustokaudella onnistunut valtuutettujen näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Joensuun kaupungin kaupunginvaltuutettujen kokemuksia kuluvalta valtuustokaudelta sekä valtuustotyön merkitystä ja sitä, kuinka he ovat mielestään onnistuneet valtuustotyöskentelyssä. Lisäksi kyselyn avulla pyrittiin selvittämään, millaiseksi valtuuston jäsenet kokevat vaikuttamismahdollisuutensa ja kuinka hyvin he ovat onnistuneet tuomaan kuntalaisten äänet kuuluviin päätöksenteossa. Kyselyssä selvitettiin myös valtuutettujen mielipiteitä Joensuun kaupungin visiosta ja kaupunkistrategian toteutumisesta ja laadintaprosessista. Kyselyn tavoitteena oli lisäksi selvittää, millä tavoin tehdyt päätökset ovat vaikuttaneet Joensuussa.

Tutkimusongelmaan haettiin vastauksia seuraavien kysymysten avulla:

- Miten strategiaan kirjatut tavoitteet ovat toteutuneet?

Vastaajien mielipiteitä tästä kokonaisuudesta selvitettiin Joensuun kaupungin visioon ja strategiaan liittyvillä väittämällä yleisesti sekä avoimilla kysymyksillä.

- Kuinka palvelut pitäisi tuottaa?

- Ovatko kuntalaiset valtuutettujen mielestä tyytyväisiä saamiinsa palveluihin?

Tämän kokonaisuuden väittämät ja avoimet kysymykset koskivat palvelujen tuottamista, tiedonsaantia konserniyhtiöistä sekä tuottamistapaa joko omatuotantona tai ostopalveluna. Vastaajilta kysyttiin myös palveluista kaupungin siirryttyä tilaaja-tuottajamalliin ja valtuuston jäsenten vaikutusmahdollisuuksista palveluihin ja niiden resursointiin väittämin sekä avoimella kysymyksellä.

- Millaiset ovat yksittäisen valtuutetun tai valtuustoryhmän vaikutusmahdollisuudet?

- Miten luottamushenkilöiden ja virkamiesten välinen kommunikointi ja vuorovaikutus ovat toteutuneet?

- Millaista on valtuuston kokoustyöskentely?

Tämän kokonaisuuden väittämät koskivat valtuutettujen vaikutusmahdollisuuksia kaupungin tavoitteiden asettamiseen ja päätöksentekoon sekä toiminnan kehittämiseen, asioiden käsittelyyn ja tietojen saantiin ja valtuutettujen käytettyä työaikaa kokouksiin ja kokousten valmis-

teluun. Lisäksi selvitettiin kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia, mielipiteitä ja tiedon-
saantia ja valtuuston kokoustyöskentelyn osalta selvitettiin väittämien ja avoimen kysymyk-
sen avulla valtuustososopimukseen suhtautumista, kokousrytmiä, työskentelytapoja, ilmapiiriä
ja päätöksiin sitoutumista.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä oli määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus. Tutkimus toteutettiin ky-
selylomakkeen avulla kokonaistutkimuksena, koska perusjoukon koko oli kohtuullisen pieni ja
rajallinen ja haluttiin varmistaa tutkimusaineiston riittävä laajuus. Kyselyn avulla voitiin par-
haiten saada vastauksia tutkimusongelmiin.

1.4 Kyselyn toteuttaminen

Kyselylomakkeen sisällön pohdinta ja kysymysten muokkaus aloitettiin toimeksiannon jälkeen
marraskuussa 2015. Toimeksiantaja eli tarkastuslautakunta määritteli aikataulun, joka muuttui
jonkin verran projektin edetessä. Kysely lähetettiin sähköpostitse Joensuun kaupungin val-
tuustolle, joka muodostuu varsinaisista valtuutetuista (59 henkilöä) sekä kaupunginkanslian
nimilistan mukaisille 59 varavaltuutetulle, yhteensä 118 henkilölle. Sähköinen vastausmah-
dollisuus oli varsinaisilla sekä varavaltuutetuilla. Kyselystä toteutettiin myös paperinen versio,
mikä oli saatavilla kaupungintalon kansliasta. Kysely toteutettiin helmikuun aikana ja kyselyn
viimeinen vastauspäivä oli 21.2.2016. Muistutuskirjeen lähettämisen yhteydessä vastausai-
kaa jatkettiin 15.3.2016 asti. Valtuutettujen osoite- ja sähköpostitiedot saatiin Joensuun kau-
pungin internetsivuilta ja kaupunginkanslian nimilistan mukaisten varajäsenten sähköposti-
osoitetiedot Timo Manniselta. Sähköinen kyselylomake toteutettiin E-lomake-alustalla. Oh-
jelman valintaan vaikutti muun muassa vastausten käsittely- ja siirtomahdollisuudet rapor-
tointia varten. Paperilomakkeella saapuneet vastaukset oli sovittu palautettavaksi Timo Man-
niselle. Paperisia kyselyitä ei palautettu yhtään. Sähköisen kyselyn vastaukset siirrettiin E-lo-
makkeelta ensin Excel-tiedostoksi ja edelleen Excel-tiedostosta SPSS-tilasto-ohjelmaan.

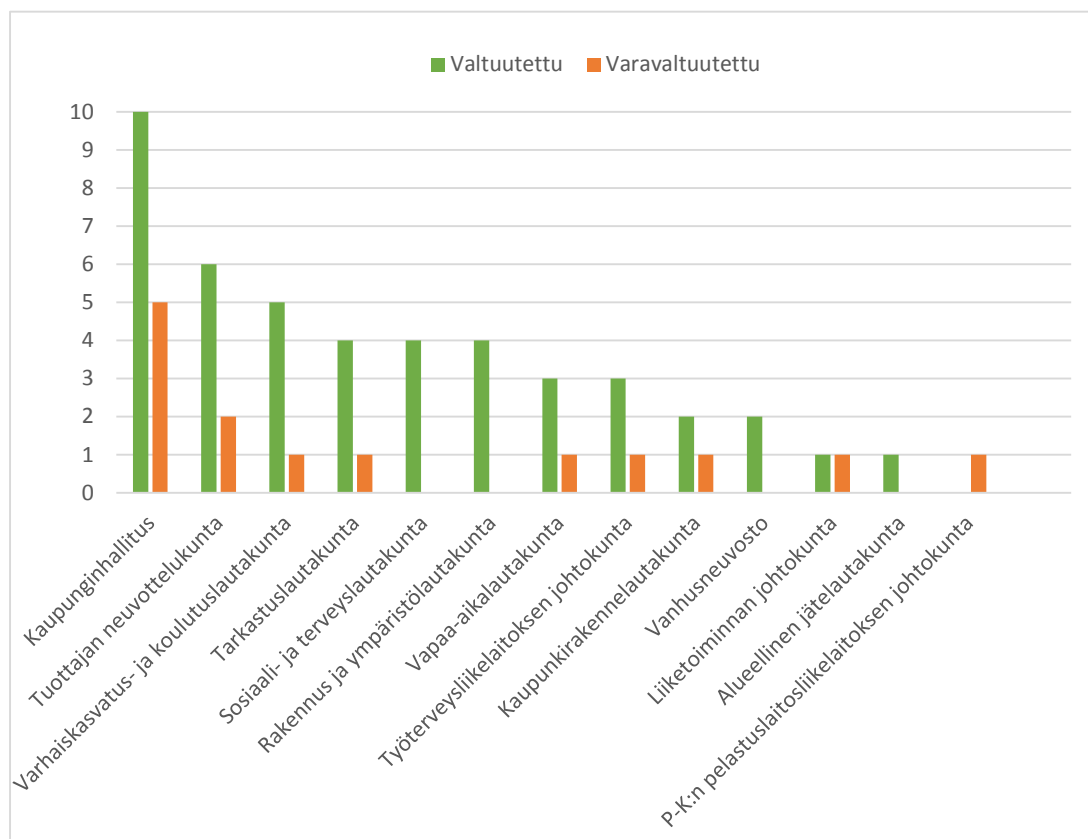
2 Tutkimukset tulokset

2.1 Vastaajien taustatiedot

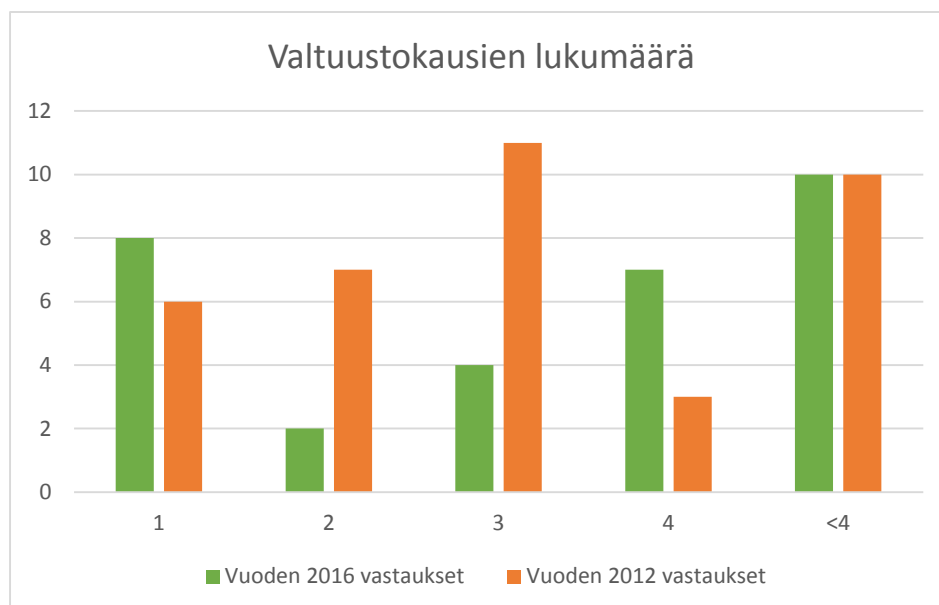
Kysely lähetettiin Joensuun kaupungin valtuustolle, joka muodostuu varsinaisista valtuutetuista (59 henkilöä) sekä kaupunginkanslian nimilistan mukaisille 59 varavaltuutetulle, yhteensä 118 henkilölle. Vastaajista oli varsinaisia valtuutettuja 31 henkilöä ja varavaltuutettuja 17 henkilöä. Vastaajia oli yhteensä 49. Vastausprosentiksi muodostuu näin ollen 41,5. Varsinaisten valtuutettujen osalta vastausprosentiksi muodostuu 52,5 ja varavaltuutettujen osalta 28,8. Vastausten analysoinnissa ei ole eroteltu sitä, onko vastaaja varsinainen valtuutettu vai varavaltuutettu. Avoimiin kysymyksiin, joihin toivottiin vastaajien omia mielipiteitä ja perusteluja kuhunkin aihekokonaisuuksiin liittyen, vastasi lähes puolet kyselyyn vastanneista. Vastausten määrästä ja luonteesta voitiin päätellä, että vastaajat olivat paneutuneet kyselyyn ja siihen vastaamiseen. Seuraavassa kuviossa (kuvio 1) ilmenee vastaajien määrä lautakunnittain.

Siniset pylväät kuvaavat vastaajan kuulumista kaupunginhallitukseen, johtokuntaan tai lautakuntaan varsinaisena jäsenenä ja oranssit pylväät kuvaavat vastaajan kuulumista kaupunginhallitukseen, johtokuntaan tai lautakuntaan varajäsenenä. Vastaajista kahdeksan ei ilmoittanut kuuluvansa kaupunginhallitukseen, johtokuntaan tai lautakuntaan varsinaisena tai varajäsenenä.

Kuvio 1. Vastaajat lautakunnittain

Kuvio 2. Varsinaisten valtuutettujen valtuustokausien määrä

Kuviossa (kuvio 2) esitetään vastanneiden valtuuston varsinaisten jäsenten valtuustokausien lukumäärää vuoden 2016 kyselyssä sekä vuoden 2012 kyselyssä. Vuoden 2016 kyselyn vastaajista 67,7 % on ollut vähintään kaksi valtuustokautta valtuustossa. Vastaajista 21 henkilön valtuustokausien lukumäärä on vähintään kolme, jolloin valtuustotyövuosiksi tulee vähintään 12 vuotta henkilöä kohden. Vastaajien vahva kokemus valtuustotyöskentelystä antaa luotettavuutta tutkimuksen tuloksille.

Kun vastanneiden tuloksia verrataan vuoden 2012 valtuustokyselyn tuloksiin, voidaan huomata ensimmäisen ja neljännen valtuustokauden valtuutettujen vastanneen kyselyyn enemmän kuin vuonna 2012.

2.2 Joensuun kaupungin vision ja strategian toteutuminen

2.2.1 Joensuun kaupungin strategia ja visio

Joensuun kaupunki on määritellyt 16 päämäärää, joista neljä tärkeintä ovat yritysystävällisyys, vetovoimaisuus, uudet toimintatavat ja toimiva ympäristö. Joensuun kaupungin strategian tiivistelmässä määriteltiin kullekin tärkeimmälle päämäärälle selventäviä päämääriä:

Yritysystävällisyys:

- Edistämme yrittäjyyttä ja huomioimme päätöstemme vaikutukset yritysten toimintaan
- Jatkamme tiivistä yhteistyötä yritysten kanssa
- Parannamme työllisyyttä kaikilla mahdollisilla keinoilla
- Teemme oman osamme seudun keskeisten toimijoiden kasvustrategian ”Kestävästi kasvava, älykkäästi uudistuva” toteutumiseksi

Vetovoimaisuus:

- Ydinkeskustamme ilme uudistuu, kun symmetrisen kaupungin ydinhanke ”Joki keskelle kaupunkia” laajentaa keskustaa Pielisjoen itäpuolelle
- Vetovoimamme perustana ovat hyvät kaupalliset palvelut, toimivat julkiset palvelut ja tasapainossa oleva kaupungin talous sekä laaja vapaa-ajan mahdollisuuksien kirjo

- Tavoittelemme lisää monipuolisia tapahtumia ympäri vuoden
- Monipuolinen kulttuuritarjonta ja kansainvälinen ilmapiiri ovat meille tärkeitä

Uudet toimintatavat:

- Toteutamme palveluja asiakaslähtöisesti ja elämänkaaren mukaisesti
- Monikanavaistamme palvelujamme ja lisäämme sähköisiä palveluja sekä palvelusetelin käyttöä
- Parannamme palveluja uudistamalla tehtäviä, työnjakoa ja hyödyntämällä kehittynyttä teknologiaa
- Selvitämme erilaisten liikkuvien palvelujen käyttöönottoa. Kokoamme pieniä yksiköitä monipalvelukeskuksiksi

Toimiva ympäristö:

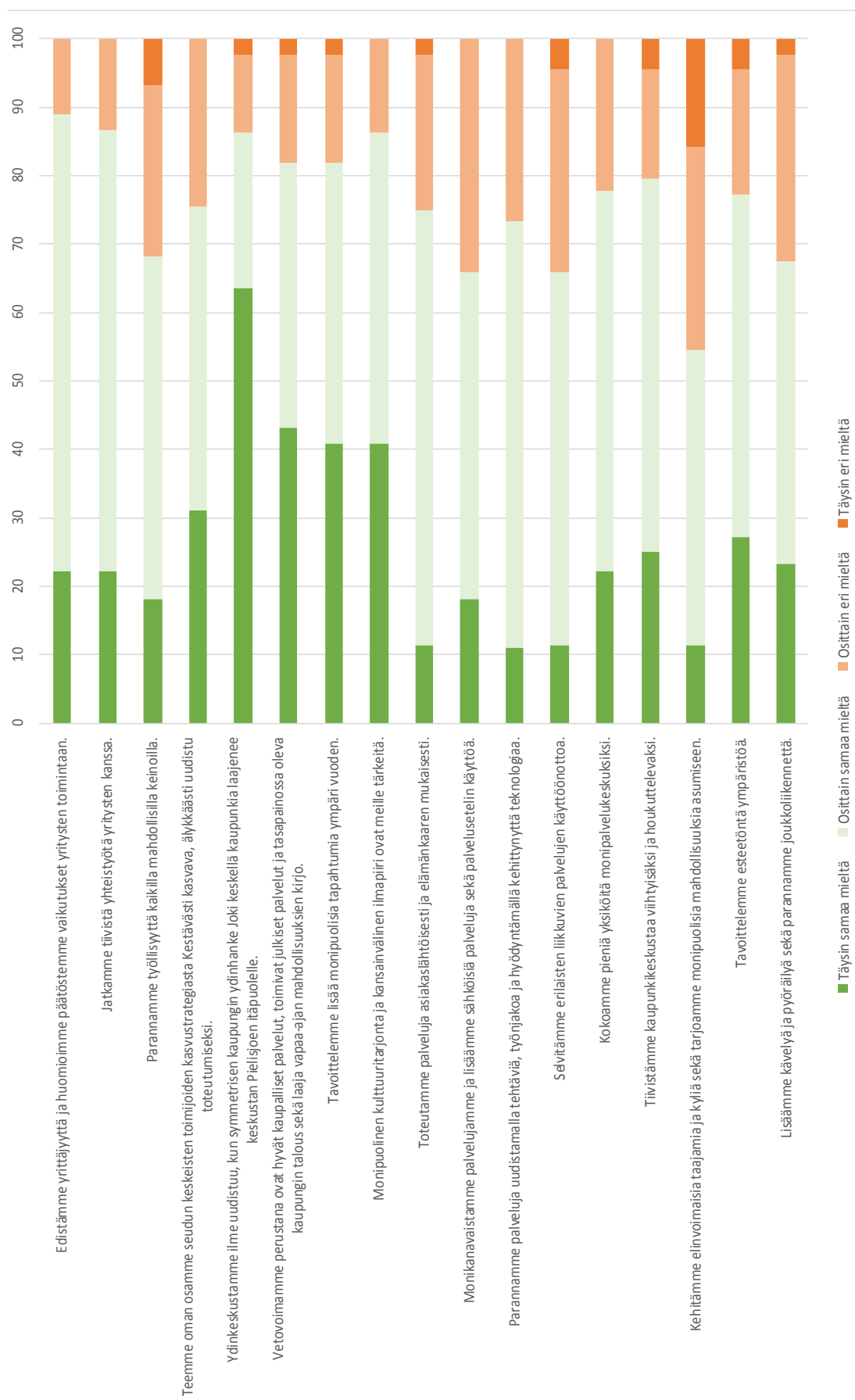
- Tiivistämme kaupunkikeskustaa viihtyisäksi ja houkuttelevaksi
- Kehitämme elinvoimaisia taajamia ja kyliä sekä tarjoamme monipuolisia mahdollisuuksia asumiseen
- Tavoittelemme esteetöntä ympäristöä
- Lisäämme kävelyä ja pyöräilyä sekä parannamme joukkoliikenteen toimivuutta

Strategiassa Joensuun kaupungin visioksi on määritelty: ”Joensuu on ihmisen kokoinen ja yrityksen ystävä – elinvoimainen karjalainen kaupunki vailla rajoja.”.

2.2.2 Joensuun kaupungin strategian kehitys

Kyselylomakkeella esitettiin otteita Joensuun kaupungin strategiasta ja tiedusteltiin strategian kirjattujen asioiden kehittymistä. Kuviosta 3 ilmenevät vastaajien näkemykset strategian kirjattujen asioiden kehittymisestä valtuustokaudella.

Kuvio 3. Kaupungin strategian kehittyminen valtuustokaudella

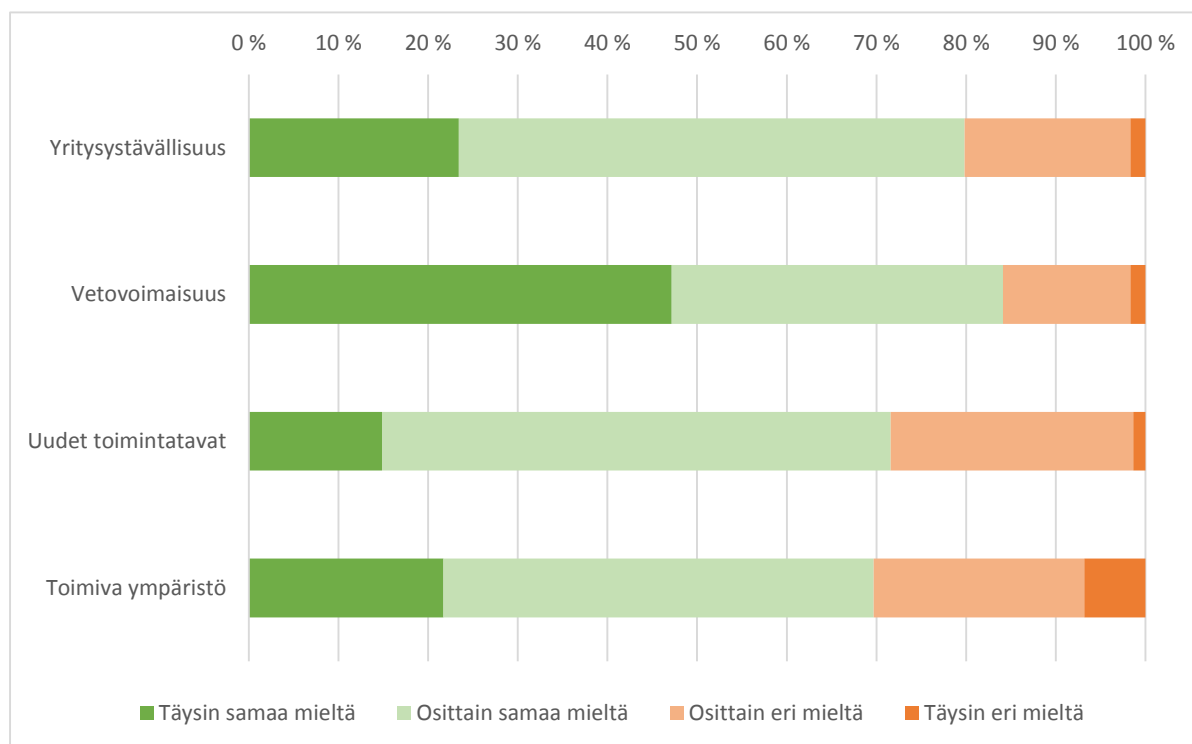

Vastaajien mielestä strategian päämäärä yrittäjyyden edistämiseksi ja päätöksenteossa yritysvaikutusten huomioimisesta on kehittynyt myönteisemmin, sillä väittämään vastanneista täysin tai osittain samaa mieltä oli 89 prosenttia.

Erittäin myönteisesti vastaajat ovat myös suhtautuneet väittämien ”Jatkamme tiivistä yhteistyötä yritysten kanssa.” sekä ”Ydinkeskustamme ilme uudistuu, kun symmetrisen kaupungin ydinhanke ”Joki keskellä kaupunkia” laajenee keskusten Pielisenjoen itäpuolelle” kehitykseen vastaajien ollessa täysin tai osittain samaa mieltä 86 prosenttisesti. ”Joki keskellä kaupunkia” hankkeen edistyminen keräsi myös suurimman täysin samaa mieltä olevien joukon.

Strategian päämäärien kehittämisessä vastaajat olivat tyytymättömiä elinvoimaisten taa-
jamien ja kylien kehittämiseen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien tarjontaan. Vastaa-
jista 45 prosenttia oli osittain tai täysin eri mieltä strategian päämäärän edistymisestä.

Kuvio. 4. Neljän tärkeimmän strategian kohdan kehittyminen

Kuviosta 4 ilmenee neljän tärkeimmän strategian kohdan kehittyminen valtuustokaudella. Tulokset on laskettu kuviosta 3. ilmenevien vastauksia yhdistämällä. Neljästä strategian tärkeim-

mästä päämäärästä parhaiten edistyi kaupungin vetovoimaisuuden lisääntyminen sekä yritysvälisyyden kehittyminen. Uudet toimintatavat ja toimiva ympäristö kehittyminen ei ole vastanneiden mukaan kehittynyt yhtä hyvin.

Strategian kehittymisestä vastaajien edustamissa lautakunnissa saatiin vastauksia, joissa näkyi selvästi edistyminen kaupungin vetovoimaisuuden kannalta:

”Kulttuuritarjonta on runsasta ja tapahtumia on ympäri vuoden, erikoisesti kesällä. Kirjastopalveluja kehitetty. kansainvälisyys näkyy sekä kulttuuritarjonnassa että nuorisotyössä”

”Kaupungin vetovoimaisuutta lisäävät hyvät harraste- ja vapaa-ajanpalvelut. Joensuu ympäristöineen tarjoaa siihen paljon mahdollisuuksia. Kuitenkin sisäliikuntatilojen vähyisyys ja huonokuntoisuus ovat asioita, jotka vaativat nopeita ratkaisuja.”

”Palveluja on kehitetty vastaamaan kansalaisten tarpeita mm. Rantakylän palveluja keskitetään samaan paikkaan.”

”Suur tapahtumia on haettu aktiivisesti, kulttuuri- ja muiden vapaa-aikapalveluiden tarjonta on monipuolista. Palveluja on mietitty kokonaisuutena esim. nuorten osalta.”

Kaikissa lautakunnissa strategian tärkeimmät kohdat eivät vastaajien mielestä kuitenkaan olleet relevantteja tai toteutumiseen ei oltu tyytyväisiä:

”Omassa lautakunnassani päästrategiat eivät näy tai kuulu millään tavalla”.

”Toteutunut 50-prosenttisesti. Strategiseen tehtävien toteuttamista on hidastanut hallinnolliset projektit, kuntajakoselvitys, jne.”

”Strategian painopisteet eivät juurikaan ole näkyneet koulutukseen tai varhaiskasvatukseen kehittämiseen liittyen.”

Kritiikkiä esitettiin myös liiasta kaupunkikeskustan tiivistämisestä:

”Eryteisesti tavoitteeseen kaupunkikeskustan tiivistämisestä on panostettu. Mielestäni kuitenkin kaupunkikeskustan viihtyisyyteen kuuluvat myös pienetkin viheralueet ja korttelipihojen puut, jotka nyt kärsivät tiivistysprojektissa.”

2.2.3 Strategiaan kirjattujen tavoitteiden toteutuminen

Strategian suunnittelua ja toteutusta pidettiin yleisellä tasolla hyvänä ja onnistuneena, mutta useassa kirjallisessa kommentissa strategian toteuttaminen koettiin vallitsevan taloustilanteen takia vaikeaksi:

”Strategia on ollut hyvä tiekartta, mutta tiukka talous on osittain haitannut toteuttamista...”

”Strategia on tavoitellisuus, jonka tulisi ohjata päätöksentekoa, mutta monta kertaa taloudelliset realiteetit jarruttavat toteutusta”

”Strategia on toimiva siinä suhteessa, että se ei ole mielestäni liian yksityiskohtainen. Strategian laadinnan aikaiset toiveet venäläisten matkailijoiden määrän lisäyksestä eivät ole toteutuneet.”

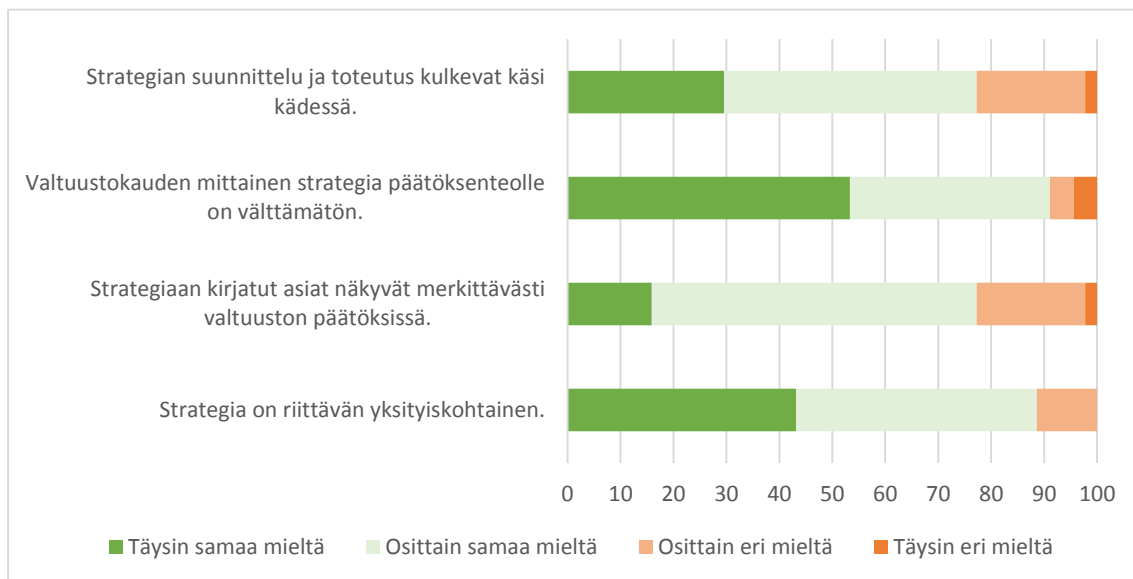
”Strategia on tavoitellisuus, jonka tulisi ohjata päätöksentekoa, mutta monta kertaa taloudelliset realiteetit jarruttavat toteutusta”

”Valtuustokauden toiminnan järkevöittämiseksi ja kaupungin toimintojen kehittämiseksi tarvitaan yhteiset tavoitteet ja tahtotila.”

”Strategia ja visio on yhdessä valmisteltu varsin joustavaksi.”

”Läheskään kaikki strategian toteutuksesta ei ole siirtynyt käytäntöön. Muutosvastarinta on hidastanut toteutuksia. Palvelutuottavuuden parantaminen koetaan joissakin työyksikössä uhaksi.”

Kuvio 4. Vastaajien mielipide strategiaa koskevista väittämistä

Vastaajien mielestä valtuustokauden mittainen strategia on päätöksenteon kannalta välttämätön. Väitteestä oli täysin tai osittain samaa mieltä yli 90 prosenttia vastaajista. Strategiaa pidettiin riittävän yksityiskohtaisena vastaajien ollessa täysin tai osittain samaa mieltä lähes 90 prosenttisesti. Strategian kirjattujen asioiden näkymisestä merkittävästi valtuuston päätöksissä oli täysin tai osittain samaa mieltä 77 prosenttia vastaajista. Kirjallisissa vastauksissa ilmeni osan vastaajien tyytymättömyys strategian toteutukseen:

”Joensuussa strategiaprosessi on kaikin puolin epäonnistunut ja irrallaan käytännön päätöksenteosta sekä siitä arjesta, johon päätöksenteko vaikuttaa.”

”Päätöksiä harvemmin perustellaan tai strategia tuodaan esiin päätöksenteon yhteydessä ja se tuntuu jäävän ehkä taustalle vaikuttavaksi paperiksi, johon viitataan kun muistetaan. Strategian tavoitteista suurin osa on kuitenkin hyvin kannatettavia.”

”...yrittäjyyttä käsittelevistä kysymyksistä nostaisin esille sen, että kysymyksissä puhutaan yrittäjyystävällisyydestä ym. yleisellä tasolla, mutta todellisuudessa Joensuun kaupungin yrittäjyystävällisyys riippuu puhtaasti siitä, mikä yritys on kyseessä. Erityisesti PKO:ta ja Laakkosen konsernia suositaan Joensuussa täysin avoimesti.”

” Suhtauduin hieman kriittisesti yritystoiminnan huomioimiseen. Esim. Hammaslahdessa yritystoimintaan mm. tieasioiden osalta kaupunki on suhtautunut huonosti. Jos teollisuuden alueen yritykset olisivat olleet kantakaupungissa, niin kaupunki olisi suhtautunut asioihin paremmin.”

”Terveyspalveluiden ajanvarausjärjestelmän toimimattomuus on mysteeri. Uudistukset kosmeettisia, koska järjestelmä ei toimi.”

2.3 Palvelujen tasapuolinen tuottaminen

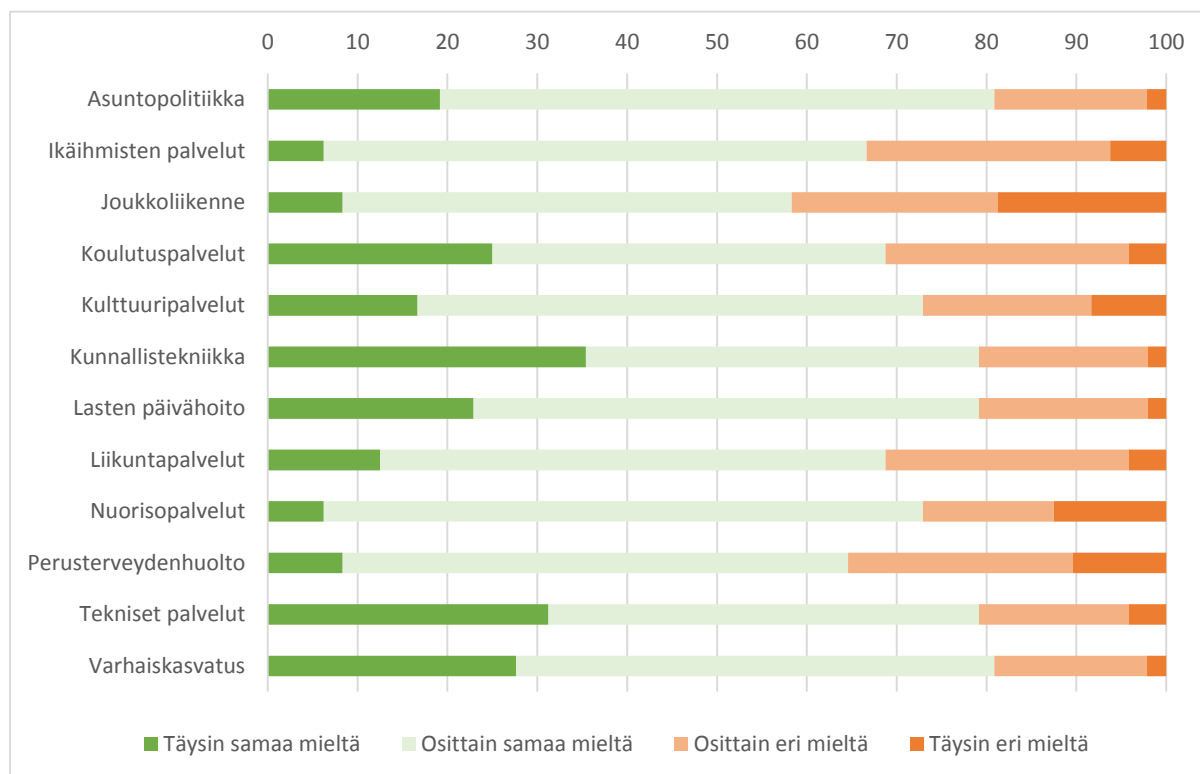
Kuluva valtuustokausi on toinen täysi valtuustokausi viimeisimpien Joensuuta koskevien kuntaliitosten jälkeen. Vuoden 2012 valtuustokyselyn vastauksissa ilmenivät Joensuun, Enon ja Pyhäselän kuntien kuntaliitosten aiheuttamat haasteet kuntapalvelujen tasapuolisessa tuottamisessa suuremmin kuin mitä vuoden 2016 kyselyssä. Verrattaessa vuoden 2012 kyselyn tuloksia vuoden 2016 kyselyyn tyytyväisempiä palveluiden tasapuoliseen tuottamiseen oltiin ikäihmisten palveluissa sekä joukkoliikenteessä. Erityisesti tyytyväisyys palvelujen tasapuoliseen tuottamisesta oli parantunut joukkoliikenteen ja koulutuspalveluiden osalta, missä täysin tai osittain samaa mieltä palvelujen tasapuolisesta tuottamisesta oli yli kymmenen prosenttia enemmän vuonna 2016.

Kunnallisten palvelujen tasapuoliseen tuottamiseen ei oltu yhtä tyytyväisiä teknisten palvelujen, kunnallistekniikan ja lasten päivähoidon osalta. Tyytyväisyys teknisten palvelun ja kunnallistekniikan tasapuolisen tuottamisen osalta oli tippunut molempien kohdalla lähes kymmenen prosenttia vuoden 2012 kyselyn tuloksista.

”Kulttuuripalveluja viety maaseudulle, muttei siellä asuvien vanhusten ole mahdollista päästä kantakaupungin palveluihin, kyyditys puuttuu. Varhaiskasvatukseen myös satsattu. Uusia päiväkoteja rakennettu. Palvelut toimivat myös haja-asutusalueille.”

Muiden palvelujen osalta tyytyväisyydessä palvelujen tasapuolisessa tuottamisessa ei ollut merkittäviä eroja.

Kuvio 5. Onnistuminen palvelujen tasapuolisessa tuottamisessa eri puolilla kaupunkia

Vastaajat perustelivat näkemyksiään palvelujen tasapuolisesta tuottamisesta seuraavasti:

”Liikuntapaikkoja reuna-alueilla vähemmän ja vuoroja rajoitetusti. joukkoliikennevuoroja lakkautettu maaseudulla. Kantakaupungissa toimii hyvin”

”Lukioitten tilanne, yksi reuna-alueen lukio on jo lakkautettu ja toinen lakkautusuhalla.”

”kansalaisten kahtiajako menestyjiin ja syrjäytyviin kiihtyy”

”Kokonaisuutena toimivat hyvin ja eri puolilla kaupunkia, jopa liian kattavasti siihen nähden, mikä on talouden reunaehdot huomioon ottaen mahdollista tai kohtuullista, varsinkin Eno-Uimaharju -akselin palvelut ovat kohtuuttoman kattavat suhteessa Pyhäselän, Tuupovaaran ja Kiihtelysvaaran palveluihin.”

”Kaupungin haasteet palvelujen tuottamiseen ovat suuret. Taloudelliset reunaehdot pakottavat rajaamaan palveluiden määrää ja osin tasoakin.”

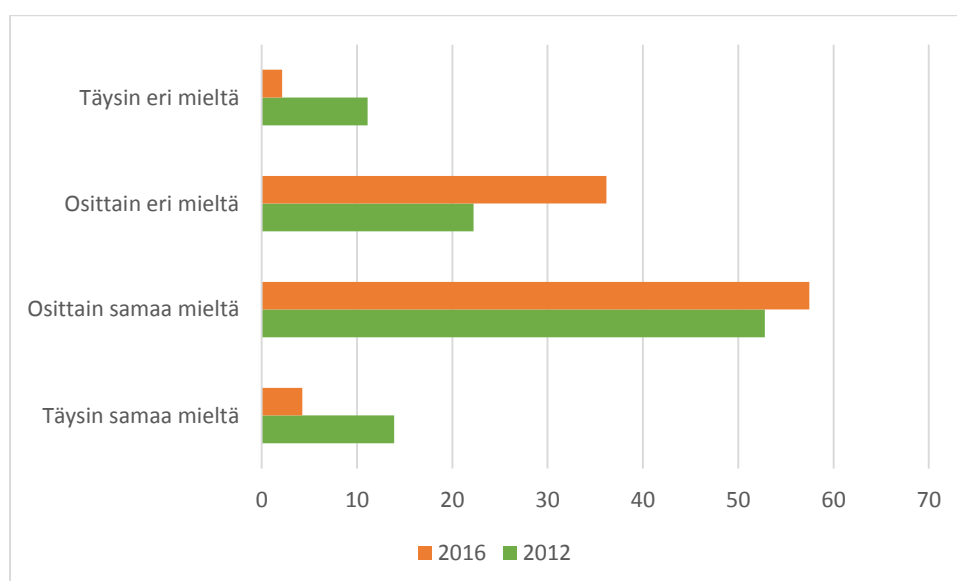
”Monissa palveluissa on vajausta tasapuolisesti eri osissa kaupunkia esim. perusterveydenhuolto, päivähoito. Kulttuuritapahtumat on luonnollisesti kantakaupungissa vahvemmat (orkesteri, teatteri ym.)”

”Perusterveydenhuollon lääkäripalvelut eivät jakaudu tasaisesti vaan keskittyvät kantakaupunkiin.”

2.4 Kuntalaisten tyytyväisyys saamiinsa palveluihin

Kyselyssä kysyttiin valtuutettujen näkemystä kuntalaisten tyytyväisyydestä saamiinsa palveluihin. Vastaajista täysin tai osittain samaa mieltä väitteen ”kuntalaiset ovat tyytyväisiä saamiinsa palveluihin” oli 29 vastaajaa 47:stä eli 61 prosenttia vastanneista uskoi kuntalaisten olevan tyytyväisiä saamiinsa palveluihin. Verrattuna vuoden 2012 kyselyyn täysin samaa mieltä ja täysin eri mieltä olevien määrä oli pudonnut.

Kuvio 6. Kuntalaisten tyytyväisyys saamiinsa palveluihin prosentteina vuosina 2012 ja 2016

Vastaajat perustelivat näkemyksiään palveluiden tuottamisesta seuraavasti:

"...tekniset palvelut, kuten talvikunnossapito on joiltain osin niinivaaran puolella aliarvoista."

"Kaupungin haasteet palvelujen tuottamiseen ovat suuret. Taloudelliset reunaehdot pakottavat rajaamaan palveluiden määrää ja osin tasoakin."

"Kaupunkilaisten yhteydenotoissa valitetaan siitä, että palvelut eivät toimi. Koskaan ei ole tullut palautetta, että jokin toimisi."

"kaupungin tarjoamat palvelut ovat hyvää keskitasoa"

"Palveluissa on ennaltaehkäisevän kehittämisen tarvetta erityisesti nuorten ja muiden syrjäytymisvaarassa olevien suhteen"

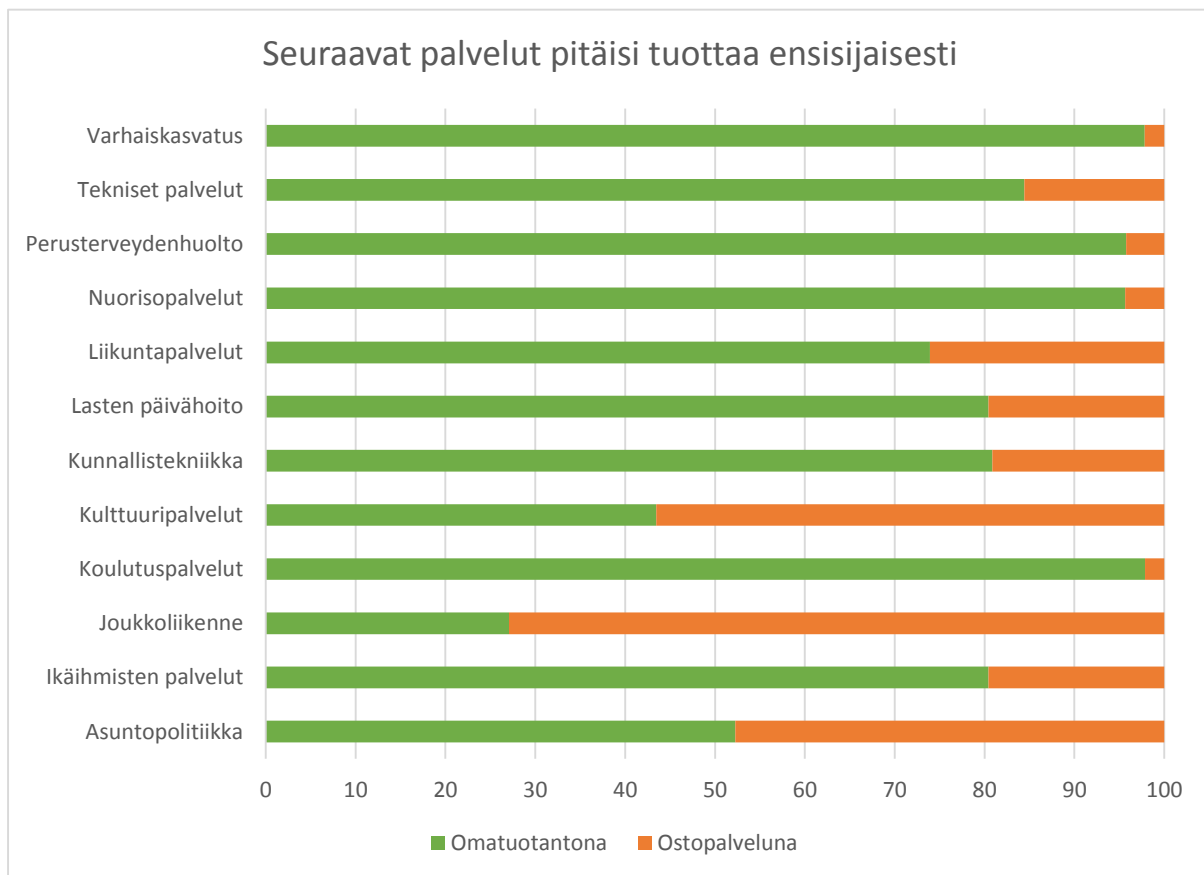
"Terveyspalvelut on jääneet vuosikymmeniä jälkeen kehityksestä. Suurin syy on heikko lääkäritilanne. Lääkärin virkoja on 51, mutta vain 40 täytetty. Niistäkin moni tekee töitä osa-aikaisena. Virkojen määrä on pysynyt vuosikymmeniä samana, vaikka ihmisten tarpeet lääkärille pääsyssä ovat jopa moninkertaistuneet. Lääkäreitä ei tule, kun tietävät kuinka mahdoton työtaakka odottaa."

"...kovasti olen huolissani päiväkotien ja koulujen kunnosta, ryhmäkoosta sekä opettajien jaksamisesta. Julkiseen terveydenhuoltoon en ole voinut itse ainakaan luottaa moneen vuoteen."

2.5.1 Palveluiden tuottamistapa

Palveluiden tuottamistavasta vastaajat olivat pääsääntöisesti omatuotannon kannalla (kuvio 7). Joukkoliikenne sekä kulttuuripalvelut olivat ainoat palvelut, joiden tuottamista ostopalveluina kannatti suurin osa vastaajista. Vastaajien mielestä ensisijaisesti omatuotantona kannattaa järjestää erityisesti koulutus-, nuoriso- ja perusterveydenhuollon palvelut sekä varhaiskasvatus.

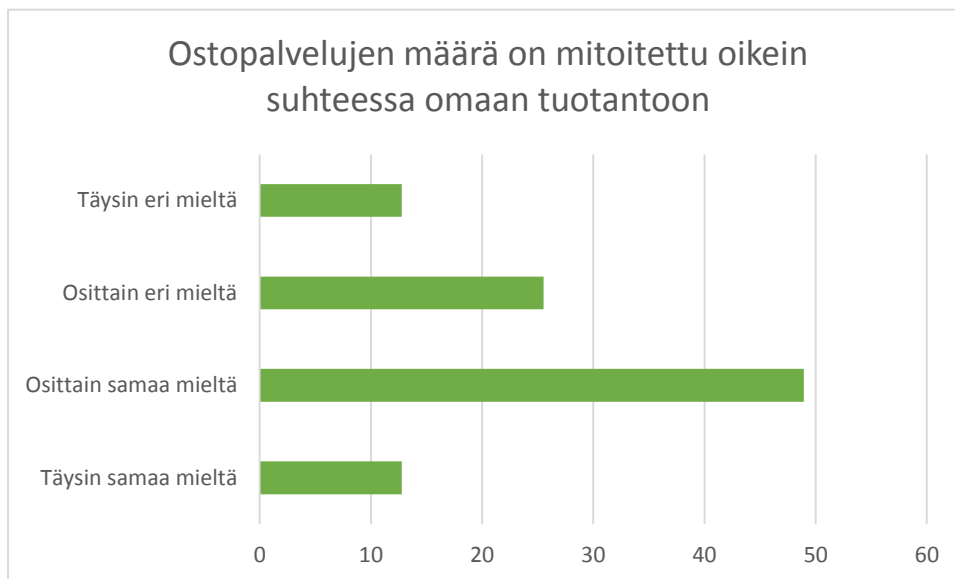
Kuvio 7. Näkemys palveluiden tuottamistavasta

2.5.2 Ostopalveluiden määrän mitoitus suhteessa omaan tuotantoon

61 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ostopalvelujen määrä on mitoitettu oikein suhteessa omaan tuotantoon olemalla joko täysin tai osittain samaa mieltä (kuvio 8.). Verrattessa vuoden 2012 kyselytutkimukseen, ovat valtuutetut ja varavaltuutetut muuttaneet kantansa ostopalvelujen mitoituksesta. Täysin tai osittain samaa mieltä ostopalvelujen oikeasta mitoituksesta oli vuonna 2012 44,4 prosenttia vastaajista.

Kuvio 8. Tyytyväisyys ostopalveluiden mitoittamiseen prosentuaalisesti

Vastaajat perustelivat omia näkemyksiään palveluiden tuottamisesta osto- tai omatuotantona, mahdollisista muutostarpeista ja saivat kertoa konkreettisia parannusehdotuksia. Yhteenvetona kirjallisista vastauksista voidaan todeta, että vastaajat kokevat ostopalvelut tärkeinä toiminnan tukina kaupungin omalle tuotannolle. Vastaajat kokivat molempia tuotantomuotoja tarvittavan ja valitsevansa mieluiten järkevimmän vaihtoehdon.

”Yksityiset palvelut täydentävät kaupungin palveluja.”

”Hyvin monissa palveluissa ostopalvelujen hankkiminen (ainakin osittain) olisi pitkällä aikavälillä taloudellisempaa.”

”Hyvää on se, että ostopalveluiden kautta saadaan joustoa oman palvelutuotannon rinnalle.”

”Tilojen vuokraaminen ulkopuoliselta toimijalta on kelpo ratkaisu, sillä siten voidaan siirtää rakennusten vastuita yksityiselle toimijalle - kaupungin oma tilojen hallinta on osoittautunut osittain puutteelliseksi. Iso osa kaupungin omista kiinteistöistä on osoittautunut homekiinteistöiksi, ja niiden korjaaminen (tai purku ja uusien teko) on todella kallista.”

”Ostopalveluiden käyttö pitäisi perustua laskentatoimen ei ennakkoluuloihin. Virkamiehille täytyy antaa lisä koulutusta hankintakilpailutuksista. Laatu/hintaa ratkaisee, ei pelkkä hinta.”

”Palvelun saatavuus ja muu laatuasiat ovat olleet ostopalveluissa huomattavasti paremmat, kuin omana tuotantona ja kaiken lisäksi se on ollut taloudellisempaa.”

”Ostopalveluilla on saatu kustannustehokkuutta. Myös omaa tuotantoa joudutaan kehittämään kilpailukykyisemmäksi ja kyseenalaistamaan totuttuja toimintatapoja.”

”Päivähoidossa on erittäin onnistuneesti tuotettu palveluita tehokkaammin niin laadun kuin hinnankin puolesta yksityisinä palveluina.”

”Kaupungin kannalta on ollut mielekästä tuottaa päivähoitopalveluita osin yksityisen sektorin toimesta. Investoinneilta on vältytty, mikä kaupungin kannalta on ollut mielekästä. Yksityisten palvelujen määrä on pysynyt riittävän pienenä. Kilpailukaan ei ole pahasta. Toiminnan toteutustavan eri variaatiot/painotukset voivat olla koko toiminnalle eduksi.”

”Ostopalveluissa voidaan selkeästi määrittää haluttu määrä ja laatu, johon sopimus perustuu. Ongelma on, että aloilla jossa tarjontaa ei ole juuri ole, ollaan riippuvaisia harvoista toimittajista ja he voivat määrittää hinnan ilman aitoa kilpailua.”

Kritiikkiä ostopalveluista ja erityisesti ostopalveluiden kilpailuttamisesta vastaajat esittivät seuraavasti:

”Huonoa: Laatu on heikkoa ja hinta on kallis. Esimerkiksi koulukuljetusten hoitaminen omana tuotantona todennäköisesti sekä parantaisi palvelun laatua että laskisi hintaa. Pääsääntöisesti ostopalveluissa kaupunki on lypsylehmän roolissa.”

”Esim. Niinivaaran terveyskeskus. Kun palvelut tuotti Medone homma sujui ja asiakkaat pääsivät hyvin vastaanotolle ja jatkotutkimuksiin. Palvelutaso romahti samalle tasolle muiden terveyskeskusten kanssa kun Niinvaara paalutettiin omaan tuotantoon”

”Ostopalvelujen tarjouspyynnöissä on kehittämisen tarvetta siihen suuntaan että tarjouspyynnöt paloitellaan siten että pienet yritykset voivat antaa osatarjouksia.”

2.5.3 Tiedonsaanti konserniyhtiöistä

Vastaajilta kysyttiin konserniyhtiöistä saatavasta tiedonsaannista päätöksenteon yhteydessä. Tiedonsaanti oli vastaajien mielestä riittävää niukan enemmistön turvin: vastaajista 57 oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämän ”oletko saanut riittävästi tietoa konserniyhtiöistä” (kuvio 9). Toisaalta 43 prosentin mielestä tiedonsaanti ei ole ollut riittävää, joten voidaan todeta tiedonsaannissa olevan parannettavaa.

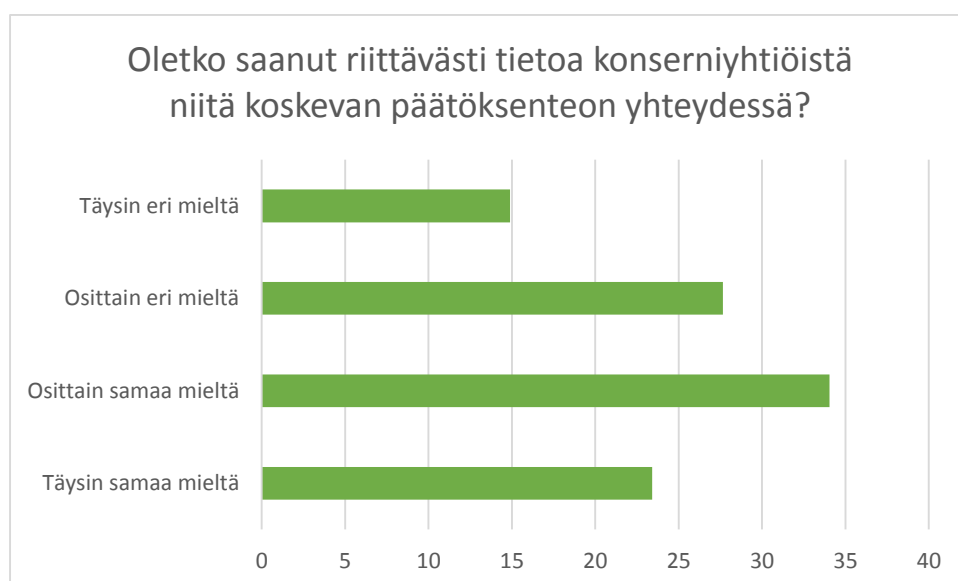
Vastaajat perustelivat vastauksiaan seuraavasti:

”Konserniyhtiöistä ei todellakaan anneta valtuustolle eikä edes tarkastajille riittävästi tietoa. Syynä on löperösti laaditut konserniohjeet, joissa yhtiöitä ei suoranaisesti velvoiteta mihinkään tietojen antamiseen, joten eivät ne sitä vapaaehtoisesti tee. Toimivan omistajaohjauksen ensimmäinen edellytys on riittävä tiedonsaanti sekä omistajan suorittama valvonta. Nämä molemmat ovat Joensuussa retuperällä.”

”Konserniyhtiöistä kieltäydytään antamasta tietoja valtuutetuille. Edes tarkastuslautakunnalle ei ole haluttu laajentaja tiedonsaantioikeutta.”

”Luottamushenkilöiden tietoa konsernin sisällä tapahtuvista päätöksistä on lisättävä ja demokratian toteutumisen varmistamiseksi lisättävä omaa tuotantoa ja konsernin läpinäkyvyyttä.”

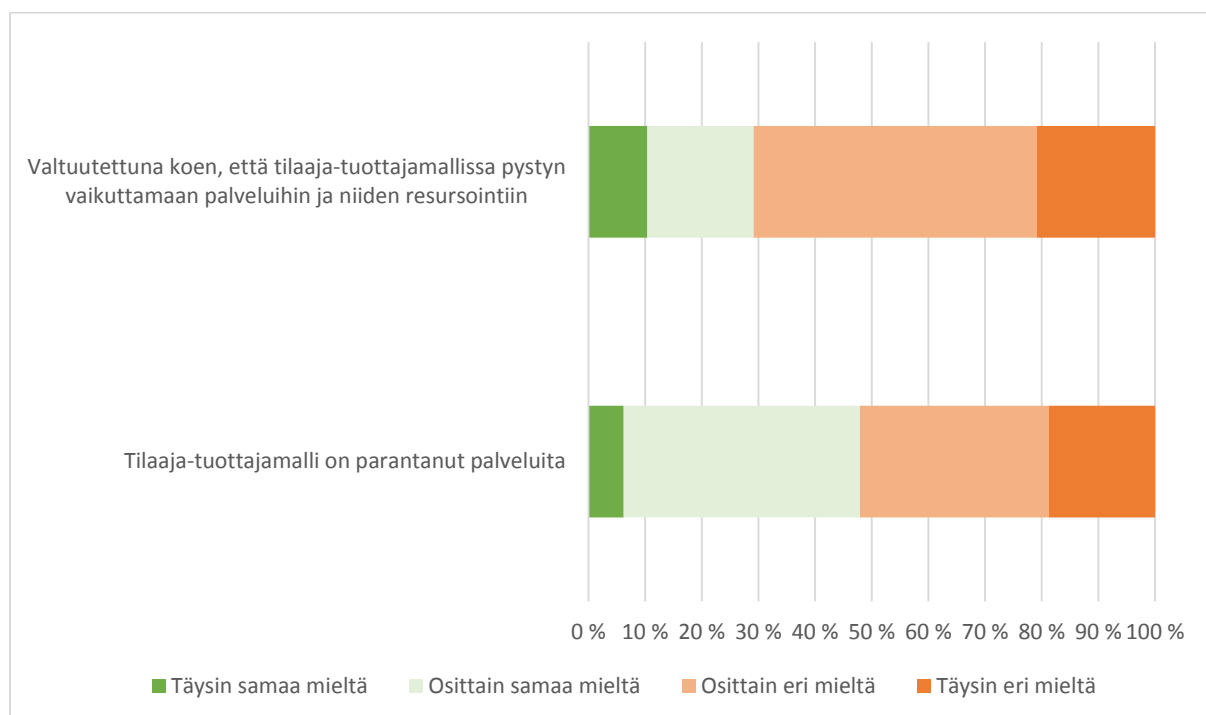
Kuvio 8. Tiedonsaanti konserniyhtiöistä

2.6 Tilaaja-tuottajamalli

Mielipidettä tilaaja-tuottajamallista kysyttiin kahdella väittämällä (kuvio 9) sekä valtuutettuja pyydettiin kertomaan kokemuksiaan tilaaja-tuottajamallista. Vastaajista vain 28 prosenttia koki, että pystyi vaikuttamaan tilaaja-tuottajamallissa palveluihin ja niiden resursointiin. Vastaajista 48 prosenttia koki tilaaja-tuottajamallin parantaneen kaupungin palveluita.

Kuvio 9. Valtuutettujen mielipiteitä tilaaja-tuottajamallista

Kirjallisissa vastauksissa vastaajat kehuivat mallia erityisesti Joensuun kaupungin budjetissa pysymisen kannalta ja yleisen budjettikurin kannalta.

”Tilaajan osoittama määräraha on ollut ehdoton. Tuottajaa kuunneltu riittävästi? Tuottajalautakuntien rooli jäänyt edelleen epäselväksi ja vaikuttaminen heikoksi.”

”Kaupunginvaltuustolla on tilaajana aiempaa suurempi vastuu sekä tilauksesta että siten myös talouden toteutumisesta. Lautakuntien rooli tilauksien laadinnassa on pienentynyt ja valtaa on enemmän kaupunginhallituksella ja etenkin valtuustolla.”

"Tilaaja-tuottaja- mallin paras tulos on budjetissa pysyminen, mutta muuten sen toimintaa kyllä osittain kritisoin. Tilaajalla ei ole aina tiedä, mitä tilaa. Tuottajalla on vähän valtaa tilauksen suhteen."

"Tilaaja-tuottajamallin kiistaton saavutus on siinä, että talous on saatu hallintaan kaikilla kaupungin sektoreilla. Aiempi hurlumhei -henki on kadonnut ja lautakunnat ovat sitoutuneita ja veloitettumpi noudattamaan valtuuston tahto, joka ilmaistaan talousarviossa."

"Tilaaja-tuottajamallissa on tiettyjä parannuksia tehtävissä, mutta missään nimessä sen peruseriaatetta ei tule hylätä. Joensuun kaupunki pelastettiin tällä valtuustokaudella nimenomaan sen ja taloustoimikunnan ansiosta."

"Ainakin budjettikuri on toiminut paremmin kuin aikaisemmin"

"Talous on alkanut pysyä tasapainossa, eikä budjetteja ylitetä kuten edellisillä valtuustokausilla."

"Tilaaja - tuottajamallin on toiminut kohtuullisen hyvin. Talous on alkanut pysyä tasapainossa, eikä budjetteja ylitetä kuten edellisillä valtuustokausilla."

Tilaaja-tuottajamalli keräsi kirjallisissa vastauksissa kommentteja mallin tuomisen muutoksesta kaupungin päätöksentekoon:

"Tilaaja-tuottaja -mallissa viranhaltijat valmistelevat keskenään tilaajana ja tuottajana päätökset, lautakunnan rooli on olla vain "tiedoksi saaja" ja/tai kumileimasin. Lopulta kaupungin hallitus jyrää kuitenkin oman tahtonsa lautakunnan yli."

"Suurin osa ei ole hahmottanut, että uudessa mallissa kaikki valta on siirtynyt valtuuston käsiin vahvemmin, mutta monet valtuutetut eivät hahmota, että heidän tulisi valtuustoryhmänsä kautta vaikuttaa talousarvioon ensisijaisesti, joka voisi viedä tätä kantaa eteenpäin kaupunginhallitukseen ja valtuustoryhmien neuvotteluihin."

"Tosiasia on että malli keskittää todellista valtaa. Lautakuntien työn koettua merkitystä ja vaikutusta malli syö. On ilmeistä, että se kuitenkin on ollut taloudellisen kurin pitävyyden kannalta toimiva."

"Aiemmin sentään valtuustossa oli mahdollisuus äänestää soten talousarvion eri kohdista, nyt tiltun ja yhteistoiminta-alueen yhdistelmän myötä valtuustolla on ainoastaan mahdollisuus hyväksyä koko roska tai palauttaa se uudelleenvalmisteluun. Koska Joensuussa politiikka toimii liiaksikin konsensusperiaatteella, kynnys edes esittää uudelleenvalmistelua on turhan korkea, saati sitten esityksen läpimeno, vaikka soten talousarvioesitys olisi kuinka huonosti laadittu."

"Kokemuksesta voi todeta, kuinka tyhjänpäiväisiä nämä tilaajajaoston- ja lautakunnan kokoukset on. Talousarviossa määritellään riittävän tarkasti tilaus ja sen mukaan toiminta pyöri ilman päätöksentekijöitä."

"On huvittavaa, että sanotaan, että tilaaja ei anna tehdä jotain ja jotain, millä tarkoitetaan sitä, että valtuusto ei anna tehdä."

"Vaikka teknisesti ottaen valtuusto edelleen toimii ylimpänä tilaajana, tilaajavaltaa on täten luisunut virkajohdolle. Jos tilaaja-tuottajamallin haluttaisiin toimivan, se pitäisi toteuttaa niin, että myös lautakunnat olisivat tilaajia ja tuottajavastuu olisi virkakooneistolla."

Vastaajat kertoivat myös kokemuksiaan tilaaja-tuottajamallissa toimimisesta:

"Tuntuu että Joensuu on mallille liian pieni "kokeilualue". Haluaisin vain tilaaja pystyy tosiasiasa vaikuttamaan, tuottajalla ei ole käytännössä valtaa tuottaa kuten parhaaksi näkee."

"Järjestelmä on "jäykkä", tilanteen mukaan nopea toimiminen vaikeaa...tai silloin ainakin vedotaan siihen, että ei ole huomioitu tilauksessa/ talousarvioita tehdessä."

”Tuottaja pystyy huonosti toimimaan, sillä tilaaja määrittää liian tarkasti tilaukseen”

”Tuottajalautakunnat eivät ole päässeet kehittämään palveluiden ja prosessien sisältöä, mikä oli ajatus. valtuutettujen vaikutusmahdollisuus jää pelkkään talousarvioon. tilaajan valta on kasvanut, lautakuntien asiantuntemusta ei saada käyttöön.”

”On kokeiltu, mutta ei ole toiminut. Varmaan tämä on kohta edessä Joensuussakin - toivoisin, että Joensuu luopuisi tilaaja-tuottajamallista vielä tämän vaalikauden aikana. Virheistä on mahdollista oppia, ja on parempi luopua hölmöläisten hommasta aiemmin kuin viimeisenä.”

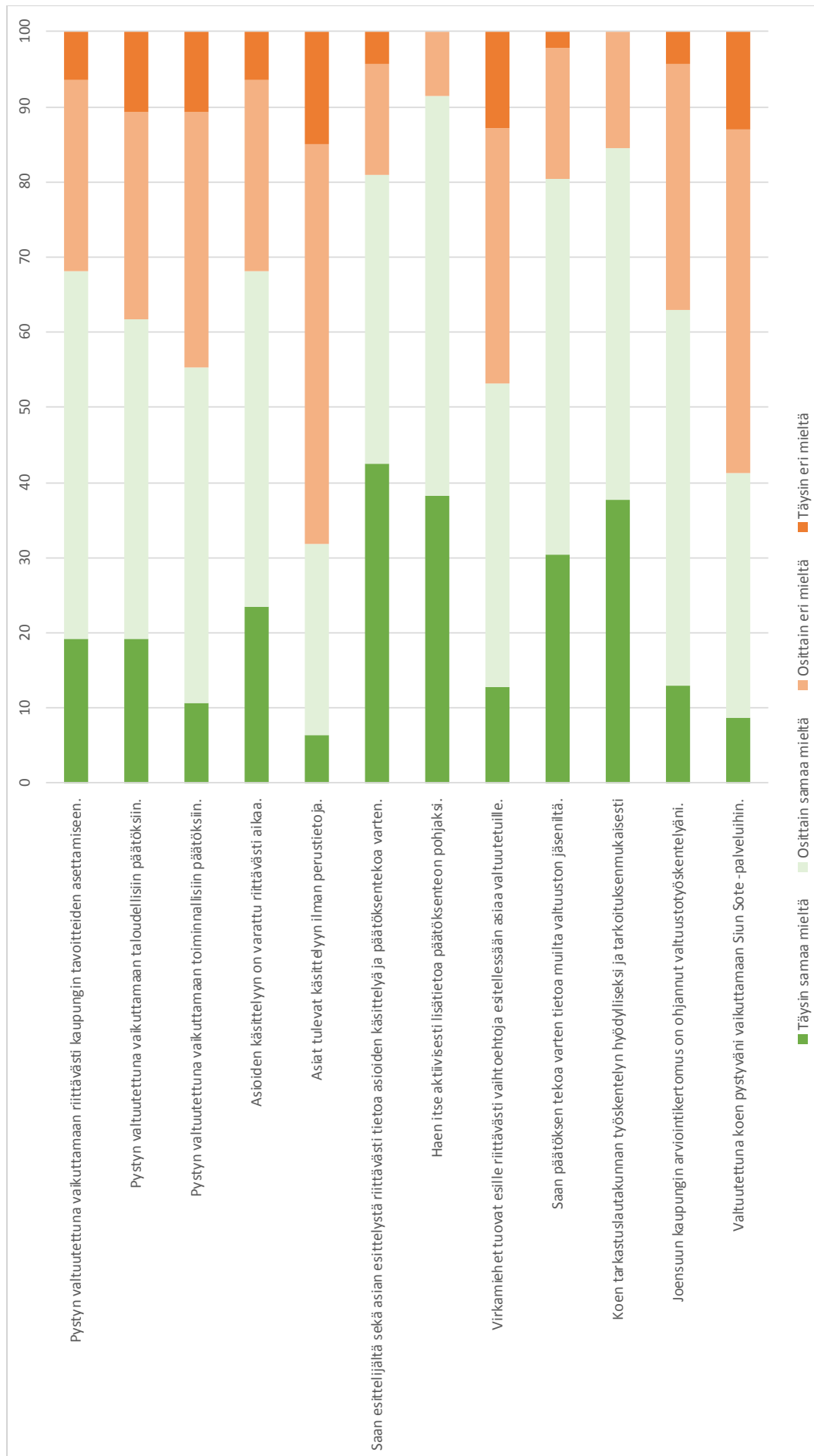
”Tilaaja sanelee ja tuottaja vikisee. Ei ole tuonut mitään hyvää mukanaan.”

2.7 Valtuuston toiminta ja vaikutusmahdollisuudet

Kuviossa 10 esitetään vastaajien näkemyksiä valtuuston toiminnasta ja vaikutusmahdollisuuksista. Kysymyksen asettelu oli sama kuin vuoden 2012 valtuustokyselyssä ja lisäksi tarkastuslautakunta halusi tietää valtuutettujen mielipiteitä oman työskentelynsä hyödyllisyydestä ja tarkoituksenmukaisuudesta sekä valtuutettujen vaikutusmahdollisuudesta Siun Sote – palveluihin.

Muutoksia vastaajien vastauksissa vuoden 2012 kyselyyn ei ilmennyt suurimmassa osassa väittämiä. Vastaajien tyytyväisyys asioiden käsittelyyn varatun ajan suhteen oli noussut lähes 20 prosenttia vuodesta 2012: vastaajista 70 prosenttia oli joko täysin tai osittain samaa mieltä väitteen kanssa. Tiedon saannista muilta valtuuston jäseniltä ei oltu niin tyytyväisiä kuin vuoden 2012 kyselyssä: osittain tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli vuonna 2016 80 prosenttia vastaajista, kun vuonna 2012 lähes kaikki vastaajat olivat väitteen kanssa täysin tai samaa mieltä.

Kuvio. 10. Valtuuston toiminta ja valtuutetun vaikutusmahdollisuudet

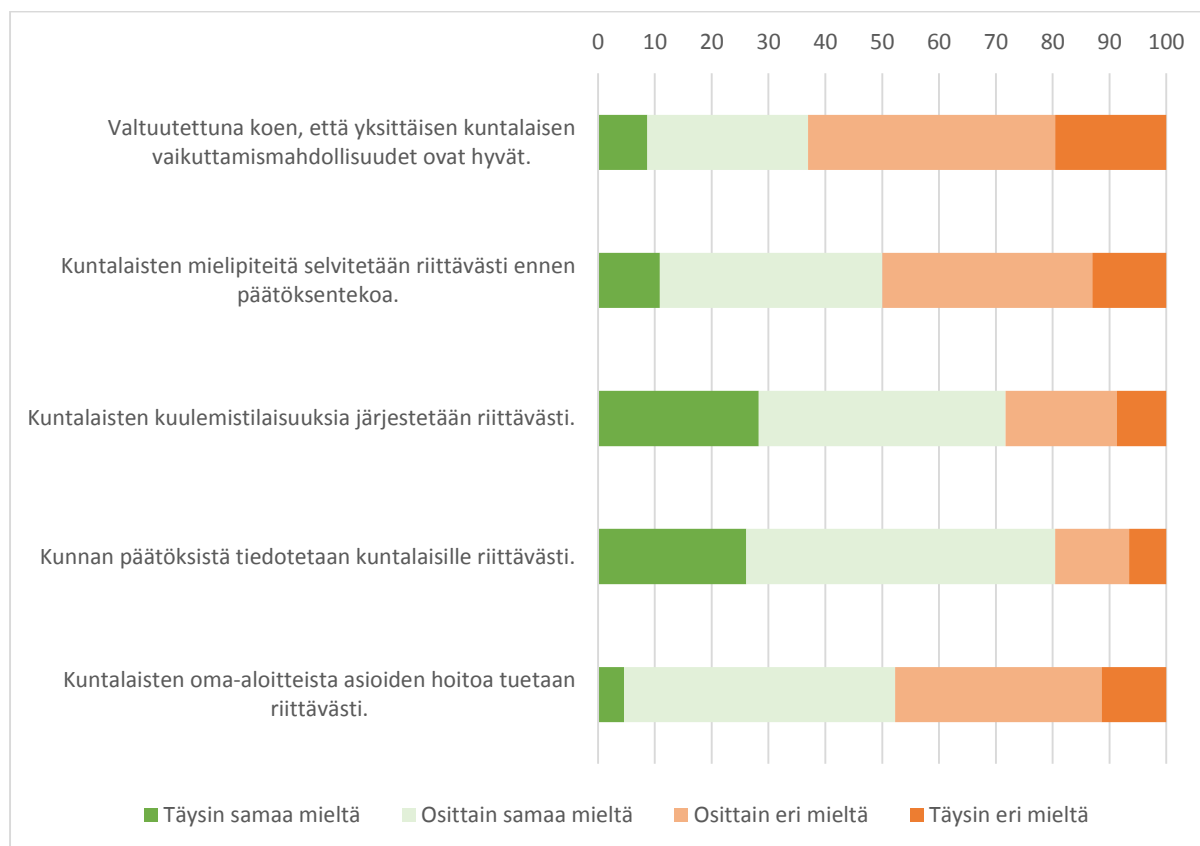

2.7.1 Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet

Kuviosta 11 ilmenee vastaajien mielipiteitä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksista vuonna 2016. Kysyttäessä kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksista, vastaajat olivat pääsääntöisesti myönteisempiä kuin vuoden 2012 kyselyn tuloksissa. Vastaajien kokemukset kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksista olivat kasvaneet kautta linjan lukuun ottamatta yksittäisen kuntalaisen vaikuttamismahdollisuuksia, missä täysin tai samaa mieltä olevien osuus oli laskenut noin kymmenen prosenttiyksikköä. Parhaiten vastaajien mielestä oli onnistuttu kuntalaisille tiedottamisessa sekä kuntalaisten kuulemistilaisuuksien järjestämisessä.

Tyytyväisyys verrattuna vuoden 2012 kyselyn tuloksiin oli kasvanut lähes 20 prosenttiyksiköllä kuntalaisten oma-aloitteisen asioiden hoidon tukemisessa, päätöksistä tiedottamisessa ja kuulemistilaisuuksien järjestämisessä. Vastaajien tyytyväisyys kuntalaisten mielipiteiden selvittämisestä ennen päätöksentekoa oli myös kasvanut noin 10 prosenttiyksikköä.

Kuvio 11. Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet

2.7.2 Valtuustotyöskentely

Kuviossa 12 esitetään valtuustotyöskentelyn onnistumista vastaajan näkökulmasta (kuvio 12). Verrattuna vuoden 2012 kyselyyn olivat tulokset parantuneet merkittävästi kaikilla kysytyillä osa-alueilla.

Jo vuoden 2012 kyselyssä oltiin oltu tyytyväisiä valtuuston päätöksiä pohjustavien iltakoulujen määrään ja uuden kyselyn tuloksissa oltiin myös tyytyväisiä: täysin tai osittain samaa mieltä väittämän kanssa oli 87 prosenttia vastaajista, nousua edelliseen kyselyyn noin kymmenen prosenttia.

Kysyttäessä valtuustokauden ilmapiiristä vuoden 2012 vastaajien mielestä parannettavaa ilmapiirissä oli ollut 75 prosentilla vastaajista. Tällä valtuustokaudella ilmapiiriin oli tyytyväisiä 83 prosenttia vastaajista, joten ilmapiiri on parantunut merkittävästi. Kirjallisissa vastauksissa tuli myös negatiivisia kommentteja valtuustokauden ilmapiiristä, mutta yleisesti myös niissä oltiin tyytyväisiä ilmapiiriin:

”Mielestäni valtuutettujen välinen yhteistyö on sujuvaa, vaikka porukka onkin iso. Kokeneemmat valtuutetut kuitenkin pelaavat enemmän yhteen. Kaikilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia olla vaikuttamassa taustalla.”

”Valtuusto toimii hyvin ja siellä on hyvä ilmapiiri. Osataan olla asiallisesti eri mieltä.”

”Ilmapiiri on ollut varsin hyvä.”

”Valtuustokauden yhteistyökykyisestä ilmapiiristä sen verran, että varmaankin näin on niiden mielestä, jotka asioista sopivat kabineteissa muiden selän takana. Itse koen tämän olevan yhteistyökykyisen ilmapiirin vastakohta. Myöskään puolueiden keskinäinen konsensushakuisuus ja julkisten erimielisyyksien välttäminen kaikin mahdollisin keinoin ei tarkoita samaa kuin yhteistyökyky.”

”Valtuustossa ja lautakunnissa on liikaa politikointia. Osa valtuutetuista suhtautuu erittäin kielteisesti esim. omalle lähialueelle tulevaan rakentamiseen (nimby-ilmio).”

Esim. kaupungin rakentamisessa muutaman puun kaataminen on este järkevälle rakentamiselle.”

”Ilmapiiri valtuustossa on ollut suht hyvä, parempi kuin viime kaudella. Pientä turhaa/ikävää nokittelua on kuitenkin ollut. Siitä pitäisi päästä kokonaan eroon.”

Päätöksiin on myös sitouduttu tällä valtuustokaudella, 80 prosenttia vastaajista oli väittämän kanssa täysin tai osittain samaa mieltä. Edellisessä kyselyssä tyytyväisiä oli vain kolmannes vastaajista, joten tyytyväisyys päätöksiin sitoutumisessa on lisääntynyt merkittävästi.

Vuoden 2012 kyselyn vastaajien mielestä virkamiesten ja valtuutettujen välinen yhteistyö oli pääosin toimivaa 64 prosentin vastaajien mielestä. Tässäkin oli tapahtunut myönteistä kehitystä tällä valtuustokaudella: vastaajista 79 prosenttia oli pääosin tyytyväisiä yhteistyöhön. Virkamiesten ja valtuutettujen välistä yhteistyötä kommentointiin seuraavasti:

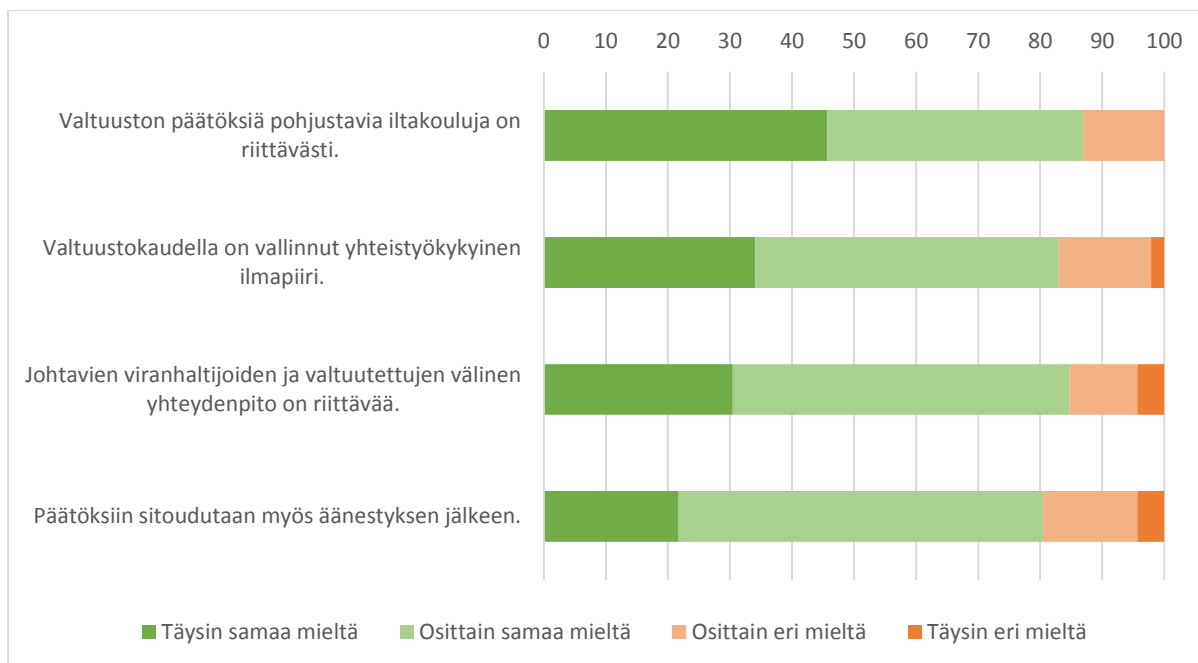
”Yhteistyö viranhaltijoiden kanssa on sujunut hyvin. Tarvittavat lisätiedot olen saanut ripeästi ja toivottavasti saan jatkossakin. Toimivien sähköisten palveluiden myötä kuntalaisten omaa aktiivisuutta asioiden hoidossa voidaan tukea”

”Yhteistyö sujuu joka suuntaan. Tiedon hankinta on paljon valtuutetusta itsestään kiinni. Viranhaltijat kyllä kertovat, jos on kysynyt.”

”Joensuun tapa on se, että erityisesti valtuustolle ja myös hallitukselle asiat tuodaan päätettäväksi liian nopeasti, puutteellisesti valmisteltuina, ilman riittäviä taustatietoja, ja virkakoneiston valmistelemia vaihtoehtoja on ruhtinaalliset yksi kappaletta”

”Virkamiesten ja suurimman osa valtuustoryhmien kanssa yhteistyö on toiminut. Valtakunnan politikointi on luisunut osittain myös kuntatasolle.”

Kuvio 12. Valtuustotyöskentely

Vastaajat kertoivat kirjallisissa kommentteissaan myös valtuustotyöskentelyn tehokkuudesta seuraavasti:

”Oman puolueen valtuustoryhmän työskentely on ollut hyvää ja tarpeellista. Keskustelua ryhmäkokoksissa kävisi enemmänkin, mutta yhteistä aikaa on välillä hankala löytää.”

”Käyttöön otettu ryhmien pj:ien kuukausittainen kokous ja siellä tulevien asioiden käsittely ja vieminen omiin ryhmiin, joissa päätökset tehdään on selkeästi rauhoittanut valtuuston työskentelyä - turha kinaaminen ja suunsoitto on loppunut.”

Kirjallisissa vastauksissa tuotiin myös esiin pohdintaa kuntalaiskuulemisista sekä kaupunginhallituksen ja valtuustoryhmien puheenjohtajien välisestä yhteistyöstä:

”Esimerkiksi taannoisessa Sinkkolan päiväkodin rakentamispäätöksessä, jota kaupunkilaiset suurin joukoin vastustivat, järjestöt toivat aktiivisesti esille vaihtoehtoisia toimintamalleja (mm. päiväkodin rakentaminen Erkinpellon kentälle), mutta tällä ei ollut mitään vaikutusta. Esimerkin valossa on vaikea väittää, että Joensuussa kuntalaisia

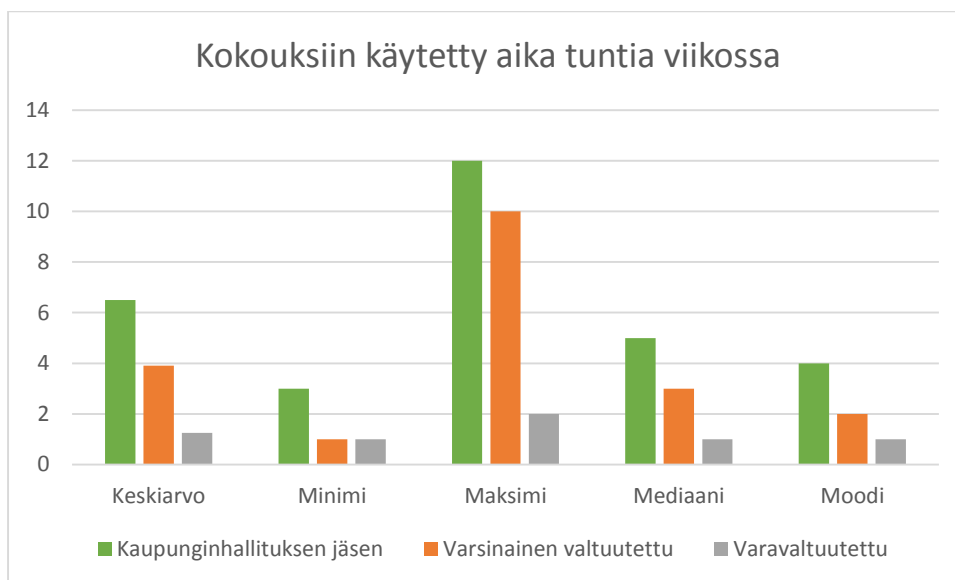
kuunneltaisiin (kuuleminen ja kuunteleminen ovat kaksi eri asiaa), tai että kuntalaisilla olisi aitoja mahdollisuuksia vaikuttaa.”

”Ilmapiiri on hyvä, mutta valtuustoryhmien puheenjohtajat eivät toimi riittävässä yhteistyössä kh:n kanssa, vaan ns. puuhastelevat keskenään ilman kh:a, mikä johtaa välillä outoihin tilanteisiin.”

2.7.3 Valtuutettujen ajankäyttö

Valtuustokyselyssä kysyttiin lisäksi valtuutettujen ajankäytöstä kokouksiin sekä niiden valmisteluun.

Kuvio 13. Kokouksiin käytetty aika

Kuviosta 13 selviää kaupunginhallituksen jäsenten, varsinaisten valtuutettujen ja valtuuston varajäsenten arvio käyttämästään ajasta Joensuun kaupunkia koskeviin kokouksiin. Keskimäärin aikaa kokouksiin käytetään kaupunginhallituksen jäsenten keskuudessa 6,5 tuntia, valtuutetut käyttävät 3,9 tuntia ja valtuuston varajäsenet 1,25 tuntia viikossa. Yleisin vastaajien antama tuntimäärä oli kaupunginhallituksen osalta neljä tuntia viikossa, valtuutetuilla kaksi tuntia viikossa ja valtuuston varajäseniltä yksi tunti viikossa.

Kokousten valmisteluun käytettyä aikaa selvitetään kuviossa 14. Keskimäärin kaupunginhallituksen jäsenet käyttivät aikaa kokousten valmisteluun 5,4 tuntia viikossa, valtuutetut 3,1 tuntia viikossa ja valtuuston varajäsenet 1,6 tuntia viikossa. Yleisin vastaajien antama tuntimäärä kokousten valmisteluun käytetystä ajasta oli kaupunginhallituksen osalta kolme tuntia viikossa, valtuuston osalta kaksi tuntia viikossa ja valtuuston varajäsenten osalta tunnin viikossa.

Kuvio 14. Kokousten valmisteluun käytetty aika

